

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 9 юни 2022 г.
(OR. en)

10053/22

Междуинституционално досие:
2021/0171(COD)

CONSOM 151
MI 462
COMPET 484
EF 161
ECOFIN 603
DIGIT 119
CODEC 884
CYBER 208

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	9433/1/22 + COR1 + ADD1
№ док. Ком.:	10382/21 + ADD1 - 4
Относно:	Предложение за ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно потребителските кредити – Общ подход

Приложено се изпраща на делегациите текстът на общия подход, приет от Съвета по конкурентоспособност от 9 юни 2022 г.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно потребителските кредити

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета² установява правила на равнището на Съюза относно договорите за потребителски кредити[...].

¹ ...

² Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (ОВ L 133, 22.5.2008 г., стр. 66).

- (2) През 2014 г. Комисията представи доклад за изпълнението на Директива 2008/48/ЕО. През 2020 г. Комисията представи втори доклад за изпълнението на тази директива и работен документ на службите на Комисията, за да представи резултатите от оценката на Директивата по Програмата за пригодност и резултатност на регулаторната рамка (REFIT), която включваше широки консултации със съответните заинтересовани страни.
- (3) Тези доклади и консултации показаха, че Директива 2008/48/ЕО е била частично ефективна в осигуряването на високо равнище на защита на потребителите и в насърчаването на развитието на единен пазар за кредити, а също и че тези цели продължават да бъдат уместни. Причините, поради които тази директива е била само частично ефективна, произтичат както от самата Директива (например неточни формулировки на определени членове), така и от външни фактори, като например свързаните с цифровизацията промени, практическото прилагане и изпълнение в държавите членки, както и от факта, че някои аспекти на пазара на потребителски кредити не попадат в обхвата на Директивата.
- (4) Цифровизацията допринесе за промени на пазара, които не са били предвидени към момента на приемането на Директива 2008/48/ЕО. В действителност отчетеното бързо технологично развитие след приемането на Директивата от 2008 г. доведе до значителни промени на пазара на потребителски кредити както от страна на предлагането, така и от страна на търсенето, като например появата на нови продукти и развитието на потребителското поведение и предпочитания.
- (5) Неточната формулировка на някои разпоредби на Директива 2008/48/ЕО, които позволяват на държавите членки да приемат различаващи се разпоредби, надхвърлящи предвидените в тази директива, доведе до фрагментирана регулаторна уредба в целия Съюз по отношение на редица аспекти на потребителските кредити.
- (6) Фактическото и юридическото положение, което произтича от тези национални различия, понякога води до нарушаване на конкуренцията между кредиторите в Съюза и създава пречки пред функционирането на вътрешния пазар. Това положение ограничава способността на потребителите да се възползват от постепенно нарастващото предлагане на трансгранични кредити, което се очаква да се увеличи допълнително в резултат на цифровизацията. Тези нарушения и ограничения могат от своя страна да имат последици, изразяващи се в намаляване на търсенето на стоки и услуги. Положението води и до неадекватно и непоследователно равнище на защита на потребителите в рамките на Съюза.

- (7) През последните години кредитите, предлагани на потребителите, се развиха и разнообразиха значително. Появиха се нови кредитни продукти, по-специално в онлайн средата, и тяхната употреба продължава да се развива. Това породило правна несигурност във връзка с прилагането на Директива 2008/48/ЕО към такива нови продукти.
- (8) Настоящата директива допълва правилата, установени в Директива 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета³ относно дистанционна търговия на потребителски финансови услуги. За да се гарантира правна сигурност, следва да се поясни, че в случай на противоречие между разпоредбите следва да се прилага разпоредбата на настоящата директива като *lex specialis*.
- (9) Съгласно член 26 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) вътрешният пазар обхваща пространство, в което са гарантирани свободното движение на стоки и услуги и свободата на установяване. Развитието на по-прозрачна и ефективна правна уредба за потребителски кредити следва да повиши доверието на потребителите и да улесни развитието на трансграничните дейности.
- (10) За да се подобри функционирането на вътрешния пазар на потребителски кредити, е необходимо да се предвиди хармонизирана уредба на Съюза в редица ключови области. Предвид развиващия се пазар на потребителски кредити, по-специално в онлайн средата, и нарастващата мобилност на европейските граждани, едно далновидно законодателство на Съюза, което може да се адаптира към бъдещи форми на кредитиране и което дава на държавите членки необходимата степен на гъвкавост при прилагането им, ще спомогне за създаването на равнопоставени условия на конкуренция за стопанските субекти.
- (11) В член 169, параграф 1 и член 169, параграф 2, буква а) от ДФЕС се предвижда Съюзът да допринесе за постигането на високо равнище на защита на потребителите посредством мерки, приемани по силата на член 114 от ДФЕС. В член 38 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) се предвижда в политиките на Съюза да се осигурява високо равнище на защита на потребителите.

³ Директива 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2002 г. относно дистанционна търговия на потребителски финансови услуги и за изменение на Директива 90/619/ЕИО на Съвета и на Директиви 97/7/ЕО и 98/27/ЕО (ОВ L 271, 9.10.2002 г., стр. 16).

- (12) Важно е потребителите да се ползват от високо равнище на защита. Поради това следва да бъде възможно свободното движение на оферти за кредит да се осъществява при оптимални условия както за предлагашите, така и за търсещите кредити, като се отчитат надлежно конкретните условия в държавите членки.
- (13) Пълната хармонизация е необходима, за да се гарантира на всички потребители в Съюза високо и равностойно равнище на защита на техните интереси и за да се създаде добре функциониращ вътрешен пазар. Поради тази причина държавите членки не следва да имат право да запазят или да въведат национални разпоредби, различаващи се от [...] заложените в настоящата директива, освен ако в нея не е предвидено друго. Това ограничение обаче следва да се прилага само тогава, когато са налице разпоредби, хармонизирани в настоящата директива. Когато не съществуват такива хармонизирани разпоредби, държавите членки следва да разполагат със свободата да запазят или да въведат национално законодателство. Съответно държавите членки следва да имат възможност да запазят или да въведат национални разпоредби относно солидарната отговорност на продавача или доставчика на услуги и кредитора. Държавите членки следва също да имат възможност да запазят или да въведат [...] национални разпоредби относно прекратяването на договор за продажба на стоки или доставка на услуги, когато потребителят упражни правото си на отказ от договора за кредит [...]. В това отношение, в случай на договори за кредит с неопределен срок, държавите членки следва да имат право да определят необходимия минимален срок, който трябва да изтече между момента, когато кредиторът поиска погасяване, и този, в който кредитът следва да бъде погасен.

(14) Определенията, които се съдържат в настоящата директива, определят обхвата на хармонизацията. Поради това задължението на държавите членки да приведат в изпълнение настоящата директива следва да бъде ограничено до нейното приложно поле, както е очертано от тези определения. Настоящата директива обаче следва да не засяга прилагането от държавите членки, в съответствие с правото на Съюза, на разпоредбите на настоящата директива за области, които не попадат в нейното приложно поле. Съответно дадена държава членка може да запази или да въведе национално законодателство, което съответства на настоящата директива или на някои нейни разпоредби относно договорите за кредит, които не попадат в приложното поле на настоящата директива, например относно договорите за кредит, при сключването на които от потребителя се изисква да депозира като обезпечение някакъв предмет на съхранение при кредитора и при които отговорността на потребителя е строго ограничена до този заложен предмет, **или относно дебитни карти за разсрочено плащане или договори за лизинг без задължение или опция за закупуване**. Освен това държавите членки могат да прилагат настоящата директива и към свързани кредити, които не попадат в рамките на съдържащото се в настоящата директива определение на свързан договор за кредит. Съответно разпоредбите на настоящата директива относно свързаните договори за кредит могат да се прилагат за договори за кредит, които служат само частично за финансиране на договор за доставка на стоки или предоставяне на услуги.

(15) Редица държави членки прилагат Директива 2008/48/ЕО към области, които не попадат в нейния обхват, за да повишат равнището на защита на потребителите, **докато други държави членки разполагат с различни национални правила за регулиране на тези области, които произтичат от особеностите на пазара, като по този начин се запазват някои различия между националните законодателства по отношение на тези видове кредити.** Всъщност някои от договорите за кредит, които не попадат в обхвата на посочената директива, могат да бъдат във вреда на потребителите, включително краткосрочните кредити с високи разходи, чийто размер обикновено е по-нисък от минималния праг от 200 EUR, определен по Директива 2008/48/ЕО. В този контекст и с цел да се гарантира високо равнище на защита на потребителите и да се улесни трансграничният пазар на потребителски кредити, обхватът на настоящата директива следва да включва някои договори, които бяха изключени от обхвата на Директива 2008/48/ЕО[...]. Аналогично, други продукти, които са потенциално вредни поради високите разходи, които включват, или високите такси в случай на пропуснати плащания, следва да бъдат обхванати от настоящата директива, за да се гарантират по-голяма прозрачност и по-добра защита на потребителите, което ще доведе до по-голямо доверие на потребителите. За тази цел[...] **договорите за потребителски кредит на стойност под 200 EUR,** договорите за кредит под формата на овърдрафт и при които кредитът трябва да бъде погасен в срок от един месец, [...] договорите за кредит, при които кредитът се отпуска без лихва и без други разходи, [...] и договорите за кредит, съгласно чиито условия кредитът трябва да бъде погасен в срок до три месеца и за които се дължат незначителни по размер разходи, не следва да бъдат изключени от приложното поле на настоящата директива. **Въпреки това, държавите членки следва да имат право да не прилагат конкретни и ограничени на брой разпоредби на настоящата директива към тези договори за кредит, с цел наложените на кредиторите задължения да се адаптират към естеството и рисковете на кредита за потребителя предвид особеностите на пазара и различните характеристики на тези кредити, като същевременно се гарантира по-високо равнище на защита на потребителите.** [Последните 2 изречения са преместени в ново съображение (15d)]

(15a) Освен това, що се отнася до договорите за кредит под формата на овърдрафт, само някои разпоредби на Директива 2008/48 са приложими за договорите, при които кредитът следва да бъде погасен при поискване или в срок от три месеца. Този вид договори за кредит следва да останат в приложното поле на настоящата директива, като същевременно държавите членки следва да имат право да продължат да не прилагат определени, ограничени на брой разпоредби на настоящата директива, което ще позволи в по-общ план да се подобри предоставяната на потребителите информация и да се засилят задълженията на кредиторите за този вид договори за кредит.

(15б) Схемите „купи сега, плати по-късно“, които се приемат за нови цифрови финансови инструменти, позволяващи на потребителите да правят покупки и да плащат за тях след време, при които кредиторът предоставя на потребителя договор за кредит единствено с цел закупуване на стоки или услуги чрез доставчика на тези стоки или услуги, често са кредити, отпуснати без лихва и без други разходи, и по тази причина следва да бъдат включени в приложното поле на настоящата директива. Тези схеми следва да бъдат разграничени от разсрочените плащания, които обхващат случаите, при които доставчик на стоки или услуги дава време на потребителя да плати за тези стоки или услуги, предоставени без лихва и без други разходи, освен ограничени разходи за неспазване, без да се предоставя кредит от трета страна, и които следва да бъдат изключени от приложното поле на настоящата директива.

(15в) Дебитните карти за разсрочено плащане, с които общата сума на операцията се дебитираща или изплаща от текущата сметка на картодържателя на предварително договорена конкретна дата, обикновено веднъж в месеца, без да се дължи лихва, както е посочено в съображение 17 от Регламент (ЕС) 2015/751, също следва да бъдат изключени от приложното поле на настоящата директива, тъй като помагат на домакинствата да адаптират по-добре бюджета си към определен месечен доход. Разсрочените плащания, предлагани като функционалност на тези карти, следва да бъдат без начисляване на лихва, следва да се прилагат само ограничени разходи, свързани с предоставянето на платежната услуга, и разходи, свързани с други некредитни услуги, а сумите следва да се изплащат в срок от 40 дни. Това изключение не засяга прилагането на съответните разпоредби за овърдрафт или свръховърдрафт, които ще се прилагат, в случай че погасяването надвишава положителното салдо по текущата сметка.

(15г) Договорите за наем и лизинг, при които не се предвижда задължение или опция за закупуване от потребителя на предмета на договора нито в самия договор, нито в друг отделен договор, например договор само за наем, не следва да бъдат включени в приложното поле на настоящата директива, като се има предвид, че те не предполагат никакво прехвърляне на имущество до изтичането на договора.

(15д) Освен това всички договори за кредит на стойност до 100 000 EUR следва да бъдат включени в приложното поле на настоящата директива. Горният праг на договорите за кредит по настоящата директива следва да бъде увеличен, за да се отрази индексация с цел отчитане на ефекта на инфлацията от 2008 г. досега и през следващите години. *[Преместено от съображение (15)]*

(16) [...] ⁴[...]

⁴ [...]

- (17) **От 2008 г. насам колективното финансиране се разви като форма на финансиране, която е на разположение на потребителите, обикновено за малки разходи или инвестиции. Платформите** за колективно кредитиране [...] управляват публично достъпна цифрова платформа с цел свързване или улесняване на свързването на потенциални кредитори, **действащи в рамките на своята търговска, стопанска или професионална дейност или извън тези рамки,** с търсещи финансиране потребители. Такова финансиране **съответно** може да бъде под формата на [...] **договори за потребителски кредит**. Когато **платформите** [...] за колективно кредитиране [...] предоставят пряко кредит на потребителите, за тях [...] **следва** да се прилагат разпоредбите на настоящата директива относно кредиторите [...]. Когато [...] **платформите** за колективно кредитиране [...] улесняват отпускането на кредит между кредитори, действащи в рамките на своята търговска, стопанска или професионална дейност, и потребители, за тези кредитори следва да се прилагат задълженията за кредиторите съгласно настоящата директива. В тези случаи [...] **платформите** за колективно кредитиране [...] действат като кредитни посредници, поради което за тях следва да се прилагат задълженията за кредитните посредници съгласно настоящата директива.
- (18) [...]
- (19) За специфичните договори за кредит, за които се прилагат само някои разпоредби на настоящата директива, държавите членки следва да продължат да разполагат със свободата да регулират в националното си право тези видове договори за кредит, що се отнася до други аспекти, които не са хармонизирани с настоящата директива.

- (20) Договорите за многократно предоставяне на услуги или за доставка на стоки от един и същи вид, при които потребителят заплаща за тях през целия период на предоставянето им чрез вноски, могат значително да се различават по отношение на интересите на страните по договора и условията и изпълнението на сделките от договорите за кредит, които са обхванати от настоящата директива. Ето защо такива договори не следва да се считат за договори за кредит за целите на настоящата директива. Такива договори включват например застрахователни договори, при които застраховката се заплаща чрез месечни вноски.
- (21) Договори за кредит, които се отнасят до отпускането на кредит, обезпечен с **недвижимо имущество**[...], и договори за кредит, чиято цел е да се финансира придобиване или запазване на права на собственост върху земя или сграда, която е построена или предстои да бъде построена, **включително търговски помещения**, следва да бъдат изключени от приложното поле на настоящата директива, тъй като тези договори се уреждат с Директива 2014/17/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁵. Въпреки това [...] кредити, чиято цел е ремонт на жилищен недвижим имот [...], които включват общ размер на кредита над 100 000 EUR **и които не са обезпечени нито с недвижимо имущество, нито с права на собственост върху недвижимо имущество**, не следва да бъдат изключени от приложното поле на настоящата директива.
- (22) Настоящата директива следва да се прилага независимо от това дали кредиторът е юридическо или физическо лице. Настоящата директива обаче не засяга правото на държавите членки да ограничават предоставянето на кредити на потребители само до юридически лица или до определени юридически лица.
- (23) Някои разпоредби на настоящата директива следва да се прилагат за физически и юридически лица (кредитни посредници), които при упражняване на своята търговска, стопанска или професионална дейност, срещу [...] **възнаграждение**, представят или предлагат договори за кредит на потребители, съдействат на потребителите като извършват подготвителната работа по договори за кредит или сключват договори за кредит с потребители от името на кредитора.

⁵ Директива 2014/17/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 февруари 2014 г. относно договорите за кредити за жилищни недвижими имоти за потребители и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 (ОВ L 60, 28.2.2014 г., стр. 34).

- (24) Информацията за потребителите, като например **подходящи разяснения**, преддоговорна информация, [...] обща информация [...] **и информация за справки в съответните бази данни**, следва да се предоставя безплатно.
- (25) Настоящата директива зачита основните права и спазва принципите, признати по-специално от Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“). По-специално тя изцяло зачита правата във връзка със защитата на личните данни, правото на собственост, недискриминацията, защитата на семейния и професионалния живот и защитата на потребителите съгласно Хартата. **Регламент (ЕС) 2016/679 се прилага за всяко обработване на лични данни, извършвано от кредитори и кредитни посредници, попадащи в обхвата на настоящата директива.**
- (26) Потребители, които пребивават законно в Съюза, не следва да бъдат обект на дискриминация въз основа на тяхната националност или местопребиваване, или поради някое от основанията, посочени в член 21 от Хартата, когато подават искане, сключват или са сключили договор за кредит [...] в рамките на Съюза. **Това не засяга възможността за предвиждане на разлики в условията за достъп до кредит, когато тези разлики са пряко обосновани от обективни критерии.**
- (27) Потребителите следва да бъдат защитени от нелоялни или подвеждащи практики, по-специално по отношение на информацията, предоставяна от кредитора[...] **или** кредитния посредник [...], в съответствие с Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁶. Тази директива продължава да се прилага по отношение на договорите за кредит [...]и действа като „защитна мрежа“, гарантираща, че във всички сектори може да се поддържа високо общо равнище на защита на потребителите срещу нелоялни търговски практики, включително чрез допълване на други законодателни актове на Съюза.

⁶ Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 г. относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“) (ОВ L 149, 11.6.2005 г., стр. 22).

(28) [Това съображение е преместено в ново съображение (29a)]

(29) Следва да бъдат предвидени конкретни разпоредби относно рекламата на договори за кредит[...], както и относно някои елементи от стандартната информация, която следва да бъде предоставяна на потребителите, за да могат те, по-специално, да съпоставят различните оферти. Такава информация следва да се предоставя по ясен, кратък и забележим начин с помощта на представителен пример. **Общият размер на кредита и срокът за погасяване, които кредиторът е избрал да включи в представителния пример, следва да съответстват във възможно най-голяма степен на характеристиките на рекламирания от него договор за кредит.**

Стандартната информация следва да бъде показана предварително и видимо, по ясен начин и в ангажиращ формат. Тя следва да бъде ясно четима и пригодена да отчита техническите ограничения на някои средства за комуникация, като например екраните на мобилните телефони. **Освен това стандартната информация следва да бъде ясно разграничена от всяка допълнителна информация, свързана с договора за кредит.** Временните промоционални условия, като например примамлив лихвен процент с по-нисък лихвен процент за първите месеци на договора за кредит[...], следва ясно да бъдат идентифицирани като такива. Потребителите следва да виждат цялата съществена информация с един поглед, дори когато я гледат върху екрана на мобилен телефон. Телефонният номер и адресът на електронната поща на кредитора и, когато е приложимо, **на** кредитния посредник[...] също следва да бъдат съобщени на потребителя, за да може той бързо и ефективно да се свърже с кредитора [...] **или** кредитния посредник[...]. Следва да бъде предвиден таван, когато не е възможно да бъде посочен общият размер на кредита като обща сума, която се предоставя, по-специално когато договорът за кредит дава свобода на потребителя да усвоява кредита с ограничение относно размера. Таванът следва да посочва горната граница на кредита, който може да бъде отпуснат на потребителя. В конкретни и обосновани случаи, с цел потребителят да разбира по-добре информацията, оповестявана в рекламите на договорите за кредит[...], когато използваното средство за комуникация не позволява **изобщо визуално възпроизвеждане или не позволява ясно четимо визуално възпроизвеждане**, като например при радио рекламите, количеството на оповестяваната информация [...] **следва** да се намали. Освен това държавите членки следва да продължат да разполагат със свободата да регламентират в националното право изисквания за информация по отношение на рекламите на договори за кредит[...], в които не се съдържа информация за разходите по кредита.

- (29a)** Рекламите обикновено са съсредоточени по-специално върху един или няколко продукта, докато потребителите следва да могат да вземат решенията си, познавайки пълната гама от предлагани кредитни продукти. В това отношение общата информация играе важна роля за запознаването на потребителя с широката гама от налични продукти и услуги и с основните им характеристики. Затова потребителите следва да могат винаги да получават обща информация за наличните кредитни продукти. Това следва да не засяга задължението за предоставяне на персонализирана преддоговорна информация на потребителите. *[Преместено от съображение (28)]*
- (30) За да могат потребителите да вземат своите решения при пълно познаване на фактите, те следва да получават адекватна **преддоговорна** информация, която да могат да обмислят внимателно в удобен за тях момент, [...] **достатъчно време преди** сключването на договора за кредит [...], включително информацията относно условията и разходите по кредита и относно техните задължения, както и подходящи разяснения в тази връзка, **като се гарантира, че потребителят разполага с достатъчно време да прочете и разбере преддоговорната информация и да вземе информирано решение**. Тези правила не следва да засягат Директива 93/13/ЕИО на Съвета⁷.

⁷ Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 21.4.1993 г., стр. 29).

- (31) Предоговорната информация следва да бъде предоставена чрез формуляра „Стандартна европейска информация относно потребителски кредит“. За да се помогне на потребителите да разбират и съпоставят оферти, [...] основните елементи на кредита следва да бъдат представени [...] **по забележим начин на първата страница на** формуляра „Стандартна европейска информация относно потребителски кредит“, чрез който потребителите следва да могат да видят цялата съществена информация с един поглед, дори и върху екрана на мобилен телефон. Информацията, **представена във формуляра „Стандартна европейска информация относно потребителски кредит“**, следва да бъде ясна, ясно четима и пригодена към техническите ограничения на някои средства за комуникация, като например екраните на мобилните телефони. Тя следва да бъде визуално представена по адекватен и подходящ начин по различните канали, за да се гарантира, че всеки потребител има достъп до информацията на равни начала и в съответствие с Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета⁸.
- (32) С цел да се гарантира възможно най-голяма прозрачност и съпоставимост на офертите, предоговорната информация следва да включва по-специално годишния процент на разходите, приложим за кредита, определян по еднакъв начин навсякъде в Съюза. Тъй като на този етап годишният процент на разходите може да бъде указан само чрез пример, този пример следва да бъде представителен. Поради тази причина той следва да съответства например на средната продължителност и средния общ размер на кредита, отпускан по разглеждания вид договор за кредит [...], и, ако е приложимо, на закупуваната стока. При определяне на представителния пример следва да се вземе предвид и честотата на някои видове договори за кредит [...] на даден пазар. По отношение на лихвения процент, периодичността на вноските и капитализирането на лихви кредиторите следва да използват обичайния си метод на изчисление за съответния потребителски кредит. [...]

⁸ Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за изискванията за достъпност на продукти и услуги (ОВ L 151, 7.6.2019 г., стр. 70).

- (33) Общите разходи по кредита за потребителя следва да включва всички разходи, включително лихва, комисиони, данъци, такси, заплащани за кредитни посредници, и всякакви други видове разходи, които потребителят следва да заплати във връзка с договора за кредит [...], с изключение на нотариални разходи. Реалната запознатост на кредитора с разходите следва да се оцени обективно, като се вземат предвид изискванията за професионализъм, предвидени в настоящата директива.
- (34) Договорите за кредит [...], в които лихвеният процент се преразглежда периодично според измененията в референтния лихвен процент, посочен в договора за кредит [...], следва да не бъдат смятани за договори за кредит [...] с фиксиран лихвен процент.
- (35) Държавите членки следва да продължат да разполагат със свободата да запазят или да въведат национални разпоредби, които забраняват на кредитора [...] да изисква от потребителя във връзка с договора за кредит [...] да открие банкова сметка, да сключи договор за друга допълнителна услуга или да заплати разходите или таксите за такива банкови сметки или други допълнителни услуги. В държавите членки, в които са позволени такива комбинирани оферти, потребителите следва да бъдат информирани преди сключването на договора за кредит [...] относно всички допълнителни услуги, които са задължителни за получаването на самия кредит или за получаването му при предлаганите условия. Разходите за тези допълнителни услуги, по-специално застрахователни премии, следва да бъдат включени в общите разходи по кредита. Като алтернатива, ако размерът на тези разходи не може да бъде определен предварително, потребителите следва да получат адекватна информация относно наличието на разходи на преддоговорния етап. Следва да се предполага, че на кредитора [...] са известни разходите за допълнителните услуги, които той предлага на потребителя от свое име или от името на трета страна, освен ако цената не зависи от конкретните характеристики или положението на потребителя.

- (36) За някои специфични видове договори за кредит обаче е уместно, с оглед да се гарантира адекватно равнище на защита на потребителите, без да се натоварват прекомерно кредиторите или, когато е приложимо, кредитните посредници, да се ограничат изискванията за предоставяне на преддоговорна информация, като се вземе предвид специфичният характер на този вид договори.
- (37) На потребителя следва да се предостави изчерпателна информация преди сключването на договора за кредит[...], независимо от това дали в маркетинга на кредита участва кредитен посредник или не. Ето защо по правило изискванията за предоставяне на преддоговорна информация следва да се прилагат и за кредитните посредници. Ако обаче доставчиците на стоки и услуги действат като кредитни посредници в спомагателно качество, не е уместно да им бъде налагано правното задължение да предоставят преддоговорна информация в съответствие с настоящата директива. За доставчиците на стоки и услуги може да се смята например, че действат като кредитни посредници в спомагателно качество, ако дейността им като кредитни посредници не е основната цел на тяхната търговска, стопанска или професионална дейност. В тези случаи също се постига достатъчно равнище на защита на потребителите, тъй като кредиторът следва да е отговорен да гарантира, че потребителят получава пълната преддоговорна информация или от посредника, когато кредиторът и посредникът са се споразумели за това, или по друг подходящ начин.
- (38) Държавите членки следва да разполагат с възможността да регламентират потенциално обвързващия характер на информацията, която да се предоставя на потребителя преди сключването на договора за кредит[...], и периода, за който кредиторът[...] да бъде обвързан от нея.

- (39) Освен предвидената преддоговорна информация, потребителят може да се нуждае от допълнителна помощ, за да реши кой от предложените договори за кредит[...] в рамките на набора от предлагани продукти най-добре отговаря на неговите потребности и финансово положение. Ето защо държавите членки следва да гарантират, че **преди сключването на договор за кредит** кредиторите и когато е приложимо, кредитните посредници[...] осигуряват такава помощ във връзка с кредитните продукти, които предлагат на потребителя, като правят подходящи разяснения на съответната информация — включително по-конкретно съществените характеристики на предлаганите на потребителя продукти — чрез персонализиран подход, така че той да може да разбере какво би могло да бъде тяхното отражение върху икономическото му положение. Кредиторите и, когато е приложимо, кредитните посредници[...] следва да адаптират начина на предоставяне на разясненията към конкретните обстоятелства, при които се предлага кредитът, и необходимостта от предоставяне на помощ на потребителя, като се отчитат познанията и опитът на потребителя по отношение на кредитите, а също и естеството на отделните кредитни продукти. Тези разяснения сами по себе си не следва да представляват лична препоръка.
- (40) Както се подчертава в предложението на Комисията за регламент за определяне на хармонизирани правила относно изкуствения интелект (Законодателен акт за изкуствения интелект)⁹, системите с изкуствен интелект (ИИ) могат лесно да бъдат внедрени в множество сектори на икономиката и сфери на обществото, включително в трансграничен план, и да се ползват от свободно движение в целия Съюз. В този контекст кредиторите[...] **и** кредитните посредници[...], **когато персонализират** цената на своите оферти за конкретни потребители или конкретни категории потребители въз основа на автоматизирано вземане на решения и профилиране на потребителско поведение, което им позволява да оценят покупателната способност на потребителя, [...] следва [...] да **информират потребителите** по ясен начин, че представената им цена е персонализирана въз основа на автоматизирано обработване, с цел да им позволят да отчетат възможните рискове при вземането на решение за закупуване.

⁹ COM(2021) 206 final.

- (41) Като общо правило практиките на обвързване следва да не бъдат разрешени, освен ако е невъзможно финансовата услуга или продукт, предлагани заедно с договора за кредит[...], да бъдат предложени отделно, тъй като са неразделна част от кредита, например в случаите на овърдрафт. Въпреки че с оглед на съображенията за пропорционалност кредиторите[...] следва да могат да изискват от потребителя да има съответна застрахователна полица, за да гарантира погасяването на кредита или да застрахова стойността на обезпечението, потребителят следва да има възможност да избира свой собствен застраховател. Това не следва да засяга кредитните условия, определени от кредитора[...], при условие че застрахователната полица на този доставчик има равностойно ниво на гаранция като застрахователната полица, предложена или предлагана от кредитора[...]. Нещо повече, държавите членки следва да имат възможността да стандартизират изцяло или частично предлаганото от застрахователните договори покритие, така че да се улесни съпоставянето на различните оферти за потребителите, които желаят да правят подобни съпоставки.
- (42) **Договорите за кредит и допълнителните** [...] услуги следва да бъдат представени по ясен и прозрачен начин. [...] Следва да е невъзможно да се извежда по подразбиране съгласието на потребителя **за сключване** [...] **на договори за кредит или за закупуване** на допълнителни услуги, а такова съгласие следва да бъде ясен утвърдителен акт, с който се изразява свободно дадено, конкретно, информирано и недвусмислено заявление за одобрението на потребителя. В този контекст **мълчанието, бездействието или вариантът по подразбиране като например** предварително отметнатите полета [...] не следва да представляват съгласие.

- (43) Предоставянето на консултации под формата на персонализирана препоръка („консултантски услуги“) е дейност, която може да бъде съчетана с други аспекти на предоставянето на кредит или на извършването на посредничество за кредит. Ето защо, за да могат по-добре да разберат характера на услугите, които им се предлагат, потребителите следва да бъдат осведомени какво включват тези консултантски услуги и дали такива се предлагат или могат да бъдат предлагани, или не. Предвид значението, което потребителите придават на употребата на понятията „консултации“ и „консултанти“, държавите членки следва да могат да забранят тяхното използване или използването на подобни понятия, когато на потребителите се предоставят консултантски услуги от кредиторите[...] **или** кредитните посредници[...]. Следва да се гарантира, че държавите членки ще наложат предпазни клаузи, когато консултациите се описват като независими, така че гамата от разглежданите продукти и договореностите за възнаграждение да съответстват на очакванията на потребителите за подобни консултации. При предоставянето на консултантски услуги кредиторът[...] **или** кредитният посредник[...] следва да посочват дали препоръката ще се основава само на техния собствен набор от продукти или на широк набор от предлаганите на пазара продукти, така че потребителят да може да разбере въз основа на какво се прави препоръката. Освен това кредиторът[...] **или** кредитният посредник[...] следва да посочват таксата, която потребителят дължи за консултантските услуги, или — в случай че нейният размер не може да бъде определен към момента на оповестяването на информацията — метода, използван за нейното изчисление.
- (44) [...] **Предоставянето на кредит**, който не **е бил** поискан от потребителите, може в някои случаи да е свързано с практики, които са вредни за потребителя. Във връзка с това следва да се забрани непоисканото [...] **предоставяне** на кредит, включително непоисканите предварително одобрени кредитни карти, изпращани на потребителите, или едностранното повишаване на овърдрафта или лимита на кредитните карти на потребителите. **Това не засяга възможността кредиторите и кредитните посредници да рекламират или да предлагат кредити в хода на търговски отношения в съответствие с правото на Съюза за защита на потребителите и националните мерки в съответствие с правото на Съюза.**

- (45) Държавите членки следва да предприемат подходящи мерки за насърчаване на отговорни практики на всички етапи от кредитното правоотношение, като вземат предвид специфичните особености на своя кредитен пазар. Тези мерки могат да включват например предоставяне на информация и образование на потребителите, включително предупреждения относно рисковете, свързани с просрочване на плащанията и свръхзадължнялост. В условията на разрастващия се кредитен пазар е особено важно кредиторите да не участват в практики на безотговорно кредитиране и да не предоставят кредити без предварителна оценка на кредитоспособността. Държавите членки следва да упражняват необходимия надзор, за да се избягва подобно поведение от страна на кредиторите, и следва да определят необходимите средства за санкциониране на такова поведение. Без да се засягат разпоредбите относно кредитния риск, предвидени в Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета¹⁰, кредиторите[...] следва да носят отговорност за проверката на кредитоспособността на всеки отделен потребител. За тази цел кредиторите[...] следва да могат да използват не само информацията, предоставена от потребителя при изготвянето на съответния [...] договор за кредит, но също и информацията, придобита по време на продължителни търговски отношения. Потребителите следва също да действат благоразумно и да спазват договорните си задължения.
- (46) Важно е способността и склонността на потребителя да погасява кредита да се оценяват и проверяват преди сключването на договор за кредит[...]. Тази оценка на кредитоспособността следва да се прави в интерес на потребителя, за да се избегнат безотговорни практики на кредитиране и свръхзадължнялост, и при нея следва да се отчитат всички необходими и значими фактори, които биха могли да окажат влияние върху способността на потребителя да погаси кредита. **В случаите, в които заявлението за кредит е подадено съвместно от повече от един потребител, оценката на кредитоспособността може да се извърши въз основа на общата способност за погасяване.** Държавите членки следва да могат да издават допълнителни указания за допълнителни критерии и методи за оценяване на кредитоспособността на потребителя, например чрез въвеждане на максимални стойности за съотношението между размера на заема и стойността на имуществото и за съотношението между размера на заема и доходите.

¹⁰ Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 338).

(47) Оценката на кредитоспособността следва да се основава на информация за финансовото и икономическото положение на потребителя, включително приходите и разходите, **която е необходима и пропорционална на естеството, размера, сложността и рисковете на кредита за потребителите**. В Насоките на Европейския банков орган относно предоставянето и наблюдението на кредити (EBA/GL/2020/06) се предоставят насоки кои категории данни може да бъдат използвани за обработването на лични данни за целите на оценката на кредитоспособността, сред които са доказателства за доходите или другите източници за погасяване на кредита, информация за финансовите активи и пасиви или информация за други финансови задължения. Лични данни [...], като например лични данни от платформи на социалните медии или здравни данни, включително данни за ракови заболявания, не следва да се използват при извършването на оценка на кредитоспособността. Потребителите следва да предоставят информация за своето финансово и икономическо положение, за да улеснят оценката на кредитоспособността. [...]

Кредит следва да **бъде** отпускан на потребителя само когато резултатът от оценката на кредитоспособността показва, че задълженията, произтичащи от договора за кредит [...], е вероятно да бъдат изпълнени при условията, изисквани съгласно този договор. **Когато прави оценка на способността на потребителя да изпълнява задълженията си по договора за кредит, кредиторът следва да вземе предвид съответните фактори и специфични обстоятелства, например, но не само, в случай на заеми, отпуснати в съответствие с настоящата директива за финансиране на обучение или за покриване на извънредни разходи за здравно обслужване, наличието на достатъчно доказателства, че тези заеми ще донесат бъдещи доходи на потребителя, или наличието на обезпечения или други форми на гаранции, които потребителят би могъл да предостави за обезпечаване на заема.** [...]

- (48) В предложението за регламент за определяне на хармонизирани правила относно изкуствения интелект (Законодателен акт за изкуствения интелект) се предвижда, че системите с ИИ, използвани за оценка на кредитния рейтинг или кредитоспособността на физически лица, следва да бъдат класифицирани като високорискови системи с ИИ, тъй като те определят достъпа на тези лица до финансови ресурси или основни услуги като жилищно настаняване, електроенергия и телекомуникационни услуги. Предвид важността на тези решения, винаги когато оценката на кредитоспособността включва автоматизирано обработване, потребителят следва да има право на човешка намеса от страна на кредитора [...] **в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679**. Потребителят следва също така да има право да получи смислено, **разбираемо** обяснение на направената оценка и на функционирането на използваното автоматизирано обработване, включително, наред с другото, на основните променливи, използваната логика и съответните рискове, както и право да изрази своята гледна точка [...] **относно** оценката на кредитоспособността и въпросното решение. **Това не засяга резултата от оценката на кредитоспособността**.
- (49) За да се оцени кредитният статус на потребителя, кредиторът[...] следва също да направи справка в кредитните бази данни. Обхватът на тези справки може да варира в зависимост от правните и фактическите обстоятелства. За да се предотврати всяко нарушаване на конкуренцията между кредиторите [...], те следва да имат достъп до частни или публични кредитни бази данни с информация за потребителите в държава членка, в която не са установени, при недискриминационни условия спрямо установените в тази държава членка кредитори [...]. Държавите членки следва да улесняват трансграничния достъп до частни или публични бази данни в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета¹¹. За да се повиши реципрочността, кредитните бази данни следва да съдържат най-малкото информация относно **съответните** просрочени плащания на потребителите в съответствие с националното право и правото на Съюза.

¹¹ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

- (50) Когато решение за отказ на искане за кредит се основава на справка в кредитна база данни, кредиторът[...] следва да информира потребителя за този факт и за съдържащите за него сведения [...] **в** базата данни, **в която е** направена справка.
- (51) Настоящата директива не урежда свързани с договорното право въпроси относно действителността на договорите за кредит[...]. Ето защо в тази област държавите членки могат да запазят или въведат национални разпоредби, които са в съответствие с правото на Съюза. Държавите членки могат да регламентират правния режим на офертата за сключване на договор за кредит[...], по-специално кога се представя то и за какъв срок е обвързващо за кредитора[...]. Ако такава оферта се представя едновременно с преддоговорната информация, предвидена от настоящата директива, тази оферта, както и всяка допълнителна информация, която кредиторът[...] желае да предостави на потребителя, следва да бъде представена в отделен документ. Този отделен документ може да представлява приложение към формуляра „Стандартна европейска информация относно потребителски кредит“.
- (52) Договорът за кредит[...] следва да съдържа цялата необходима информация по ясен и обит начин, за да се даде възможност на потребителя да се запознае със своите права и задължения по въпросния договор.

- (53) Без да се засягат Директива 93/13/ЕИО и преддоговорните задължения по тази директива и с цел да се гарантира висока степен на защита на потребителите, на потребителя следва да се представя — своевременно и преди всяко изменение на сроковете и условията на договора за кредит[...] — описание на предлаганите промени и, когато е приложимо, необходимостта от съгласие на потребителя, или описание на промените, въведени по силата на закон; графикът за въвеждане на тези промени; средствата за обжалване, с които потребителят разполага, както и срокът за подаване на жалба от потребителя и наименованието и адресът на компетентния орган, пред когото може да се подаде жалба. Изменението на договора не следва да засяга което и да било от правата на потребителя, включително правата на информация съгласно настоящата директива. **Това не засяга правото на Съюза или националните разпоредби относно допустимостта, условията и валидността на измененията на договора.**
- (54) За да се гарантира пълна прозрачност, на потребителя следва да се предостави информация относно лихвения процент, както на преддоговорния етап, така и при сключването на договора за кредит. По време на договорното правоотношение потребителят следва допълнително да бъде информиран за изменения в променливия лихвен процент и за произтичащите изменения в плащанията. Това не засяга разпоредбите на националното право, които не са свързани с информацията за потребителя и които уреждат условията за промените или предписват последиците от тях, с изключение на промените, които засягат плащанията, лихвения процент и други икономически условия, свързани с кредита, например правила, съгласно които кредиторът[...] има право да променя лихвения процент само при наличието на основателна причина или че потребителят е свободен да прекрати договора в случай на промяна на лихвения процент или друго специфично икономическо условие, свързано с кредита.

- (55) В случай на значителен свръховърдрафт, който продължава повече от месец, кредиторът следва незабавно да представи на потребителя информация за свръховърдрафта, включително за съответната сума, за лихвения процент и за всички приложими санкции, разходи или лихви върху просрочените плащания. В случай на повтарящ се свръховърдрафт, кредиторът следва да предложи на потребителя консултантски услуги, когато е приложимо, за да помогне на потребителите да открият по-евтини алтернативи или да пренасочи потребителите към консултантски услуги в областта на задълженията.
- (56) Потребителите следва да имат право на отказ без неустойка и без задължение да представят обосновка. Въпреки това, [...] **с цел да се повиши правната сигурност, срокът за отказ следва при всички положения да изтича 12 месеца и 14 дни след сключването на договора за кредит, ако потребителят не е получил условията на договора и информацията съгласно настоящата директива. Срокът за отказ не следва да счита за изтекъл, ако потребителят не е бил информиран за правото си на отказ.**
- (57) В случаите, когато потребителят се отказва от договор за кредит [...], във връзка с който потребителят е получил стоки, по-конкретно чрез покупка на вноски или чрез договор за наем или лизинг, който предвижда задължение за покупка, настоящата директива следва да не засяга начините, по които държавите членки уреждат въпросите за връщане на стоките или други свързани въпроси.
- (58) В някои случаи национално право вече предвижда, че на потребителя не могат да се предоставят финансови средства преди изтичането на конкретен краен срок. В тези случаи потребителите могат да поискат уверение, че получават закупените стоки или услуги в по-ранен момент. Следователно в случай на свързани договори за кредит държавите членки следва да имат възможност да предвидят по изключение, че ако потребителят изрази изрично желание да получи закупените стоки или услуги по-рано, крайният срок за упражняване на правото на отказ може да бъде намален, така че да съвпада с крайния срок, преди който не могат да се предоставят финансовите средства.

- (59) При свързаните договори за кредит съществува взаимозависимост между покупката на стоки или услуги и договора за кредит[...], сключен за тази цел. Ето защо в случаите, когато потребителят упражнява правото си на отказ по отношение на договора за покупко-продажба въз основа на правото на Съюза, потребителят не следва да продължава да бъде обвързан от свързания договор за кредит. Това следва да не засяга националното право, приложимо за свързани договори за кредит, в случаите, когато договор за покупко-продажба е обявен за недействителен или когато потребителят е упражнил правото си на отказ въз основа на националното право. Това не следва да засяга и правата на потребителите, предоставени им от националното право, съгласно което между потребителя и доставчика на стоки или услуги не могат да се поемат задължения, нито да се извършват плащания, докато потребителят не е подписал договора за кредит[...] за финансиране на покупката на стоките или услугите.
- (60) Страните по договора следва да имат право да извършат стандартно прекратяване на договор за кредит с неопределен срок. Освен това, ако е предвидено в договора за кредит[...], кредиторът[...] следва да има право по обективно обосновани причини да суспендира правото на потребителя да усвоява суми по договор за кредит с неопределен срок. Такива причини могат да включват например подозрение за неразрешено или неправомерно използване на кредита или значително увеличаване на риска потребителят да не е в състояние да изпълни задължението си за погасяване на кредита. Настоящата директива следва да не засяга националното договорно право, уреждащо правата на страните по договора да прекратяват договора за кредит поради неизпълнението му.

(61) При определени условия потребителят следва да има възможност да предявява претенции срещу кредитора[...] в случай на проблеми, свързани с договор за покупко-продажба. Държавите членки обаче следва да определят до каква степен и при какви условия потребителят следва да предяви претенциите си срещу доставчика, по-специално като заведе дело срещу последния, преди да е в състояние да ги предяви към кредитора[...]. Потребителите не следва да бъдат лишени от правата им съгласно националното право за вменяване на солидарна отговорност на продавача или доставчика на услуги и на кредитора[...].

(62) Потребителят следва да има право да изпълни своите задължения преди определената по споразумение дата в договора за кредит. Съгласно [...] **тълкуването** на Съда на ЕС[...] правото на потребителя на намаляване на общите разходи по кредита в случай на предсрочното му погасяване включва всички разходи, наложени на потребителя [...] ¹². В случай на предсрочно погасяване кредиторът следва да има право на справедливо и обективно обосновано обезщетение за разходите, свързани пряко с предсрочното погасяване, при отчитане и на евентуално спестените от кредитора разходи. **Данъците и таксите, които се начисляват и плащат пряко на трета страна и които не зависят от продължителността на договора, не следва да се вземат предвид при изчисляването на намаляването, тъй като тези разходи не се налагат от кредитора и поради това не могат да бъдат увеличавани едностранно от него. При изчисляването на намаляването следва обаче да се вземат предвид таксите, начислявани от кредитора в полза на трета страна.** За да се определи обаче методът на изчисляване на обезщетението, е важно да се спазят няколко принципа. Изчисляването на обезщетението за кредитора следва да бъде прозрачно и разбираемо за потребителите още на преддоговорния етап и, при всички случаи, по време на изпълнението на договора за кредит. Освен това методът на изчисляване следва да бъде лесно приложим за кредиторите, а надзорът върху обезщетенията от страна на компетентните органи следва да се улеснява. Следователно и тъй като потребителският кредит, предвид срока и размера му, не се финансира чрез механизми за дългосрочно финансиране, горната граница на обезщетението следва да се определи като фиксирана сума. Този подход отразява специфичното естество на потребителските кредити и следва да не засяга подхода за други продукти, които се финансират чрез механизми за дългосрочно финансиране, като ипотечни кредити с фиксиран лихвен процент.

¹² [...]

- (63) Държавите членки следва да имат правото да предвидят, че кредиторът може да търси обезщетение за предсрочно погасяване само при условие че сумата на погасяването в рамките на 12 месеца надхвърля определен от държавите членки праг. При фиксирането на този праг, който не следва да надвишава 10 000 EUR, държавите членки следва да вземат предвид средната стойност на потребителски кредити на техния пазар.
- (64) С цел да се насърчат създаването и функционирането на вътрешния пазар и да се гарантира високо равнище на защита на потребителите навсякъде в Съюза, е необходимо да се гарантира съпоставимост на информацията, отнасяща се до годишния процент на разходите в рамките на Съюза.
- (65) Фиксирането на максимални размери на лихвените проценти, на годишния процент на разходите и/или на общите разходи по кредита за потребителя е обичайна практика в редица държави членки. Тази **система** на установяване на максимални размери се е доказала като полезна [...] **за защита на потребителите от твърде високи ставки**. В този контекст държавите членки следва да могат да запазят съществуващия си правен режим. [...] **За** да се увеличи защитата на потребителите, без да се налагат ненужни ограничения на държавите членки, [...] **следва да са налице адекватни мерки, например установяване на максимални размери или ограничаване на твърде високите лихви, чрез които да се гарантира, че на потребителите не се налагат прекомерно високи лихвени проценти, годишни проценти на разходите или общи разходи по кредитите**.
- (66) Съществуват съществени различия в законите на различните държави членки по отношение на извършването на дейността по предоставяне на договори за кредит[...]. Разнообразието на категориите стопански субекти в областта на кредитното посредничество се отчита, като същевременно е от съществено значение да са налице определени стандарти на равнището на Съюза, за да се осигури висока степен на професионализъм и обслужване.

- (67) Приложимата уредба на Съюза следва да вдъхне доверие у потребителите, че кредиторите[...] **и** кредитните посредници[...] отчитат интересите на потребителите, **включително евентуалната им уязвимост и равнище на финансова грамотност**, въз основа на информацията, с която кредиторите[...] **и** кредитните посредници[...] разполагат към съответния момент, и въз основа на разумни допускания за рисковете за положението на потребителя по време на срока на предложениния договор за кредит[...]. За да се осигури такова доверие на потребителите, от основно значение е изискването да се гарантира, че предприятията от сектора се отличават с висока лоялност, честност и професионализъм, подходящо управление на конфликтите на интереси, включително произтичащите от възнагражденията, и да се изискват съвети, които са в най-добрия интерес на потребителя.
- (68) Целесъобразно е да се гарантира, че съответните служители на кредиторите[...] **и** кредитните посредници[...] притежават подходящи познания и компетентност с цел постигане на висока степен на професионализъм. Ето защо следва да се изискват доказателства за съответни познания и компетентност на равнището на дружеството, въз основа на минималните изисквания за познания и компетентност. Държавите членки следва да могат да въвеждат или запазват такива изисквания, приложими по отношение на отделните физически лица, **и да адаптират минималните изисквания за познания и компетентност към различните видове кредитори и кредитни посредници, по-специално когато те действат в спомагателно качество**. За целите на настоящата директива служителите, пряко ангажирани с дейности от обхвата на настоящата директива, следва да включват служителите във фронтфисите и бекофисите, включително ръководството **и, когато е целесъобразно, членовете на съвета на кредиторите и кредитните посредници**, които изпълняват важна роля в процеса, свързан с договора за кредит[...]. Лицата, които изпълняват спомагателни функции, нямащи отношение към процеса, свързан с договора за кредит[...], включително служители в отделите за човешки ресурси и информационни и комуникационни технологии, не следва да бъдат считани за „служители“ по смисъла на настоящата директива. Държавите членки следва да въведат мерки, насочени към повишаване на осведомеността за изискванията по настоящата директива при малките и средните кредитори (МСП) и към улесняване на тяхното спазване, като например информационни кампании, ръководства за потребители, схеми за обучение на служители.

- (69) За да се повиши способността на потребителите да вземат информирани решения относно отговорността, свързана с тегленето на заеми и управлението на задълженията, държавите членки следва да насърчават прилагането на мерки за подкрепа на образоването на потребителите във връзка с отговорното вземане на кредити и управление на задълженията, по-специално по отношение на договорите за потребителски кредити. Това задължение може да бъде изпълнено при отчитане на рамката за финансова компетентност, разработена съвместно от Съюза и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР). Особено важно е да се дават насоки на потребителите, които теглят потребителски кредит за пръв път, и по-специално относно цифровите инструменти. Във връзка с това Комисията следва да набележи примери за най-добри практики, за да улесни последващото изготвяне на мерки за повишаване на осведомеността на потребителите по финансови въпроси. Комисията може да публикува тези примери за добри практики при съгласуване със сходни доклади, изготвяни във връзка с други законодателни актове на Съюза.
- (70) Предвид съществените последици от принудително изпълнение за кредиторите, потребителите и потенциално за финансовата стабилност, е уместно кредиторите да се насърчават да действат своевременно и проактивно при възникването на кредитни рискове и да въвеждат необходимите мерки, за да се гарантира, че кредиторите предоставят разумни отсрочки и правят всички други разумни опити за разрешаване на положението, преди да се стигне до процедура по принудително изпълнение. Когато е възможно, следва да се намерят решения, при които се вземат предвид, наред с другите елементи, индивидуалното положение на потребителя, неговите интереси и права, способността му да погасява кредита и разумната необходимост от разходи за издръжка, и при които се ограничават разходите за потребителите в случай на неизпълнение. Държавите членки не следва да възпират страните по договор за кредит да постигат изрично споразумение, че прехвърлянето на кредитора на стоки, покрити от договор за свързан кредит или от приходите от тази продажба, ще бъде достатъчно за връщането на кредита.
- (71) Мерките за предоставяне на отсрочки може да включват пълно или частично рефинансиране на договор за кредит или изменение на съществуващите срокове и условия на договор за кредит. Наред с другото, тези изменения може да включват: удължаване на срока на договора за кредит; промяна на вида на договора за кредит; разсрочване на плащането на всички или на част от погасителните вноски за даден период; промяна на лихвения процент; предлагане на гратисен период; частично погасяване; превалутиране; и частично опрощаване и консолидиране на задълженията.

- (72) Потребителите, които срещат трудности да изпълнят финансовите си ангажименти, могат да се възползват от специализирана помощ относно управлението на техните задължения. Целта на консултантските услуги в областта на задълженията е да помогнат на потребителите, които се сблъскват с финансови проблеми, и да им дадат насоки как да погасят, доколкото е възможно, неизплатените си задължения, като същевременно запазят достойно жизнено равнище и съхранят достойнството им. Тази персонализирана и независима помощ [...] може да включва правни съвети, управление на пари и задължения, както и социална и психологическа помощ. **Тази помощ следва да се предоставя от професионални субекти от частния или публичния сектор, които не са кредитори, кредитни посредници или лица, обслужващи кредити, и са независими от тях.** Държавите членки следва да гарантират, че потребителите имат пряк или непряк достъп до консултантски услуги в областта на задълженията, предоставяни от независими професионални субекти, и че когато е възможно, потребителите, които са изправени пред затруднения да погасяват задълженията си, биват насочвани към консултантски услуги в областта на задълженията, преди да се открие производство по принудително изпълнение. Държавите членки запазват свободата си да поддържат или въвеждат специфични изисквания за такива услуги.
- (73) С оглед гарантиране на прозрачност и стабилност на пазара и в очакване на по-нататъшна хармонизация държавите членки следва да гарантират наличието на подходящи мерки за регулиране или контрол на кредиторите[...].

- (74) Държавите членки следва да гарантират, че за некредитните институции се прилагат адекватни процедури за даване на разрешение за извършване на дейност, включително процедури за лицензиране или за вписване на некредитните институции в регистър и механизми за надзор от страна на компетентния орган. **Това задължение не следва да се прилага за кредитни институции, които вече подлежат на процедура за лицензиране съгласно Директива 2013/36/ЕС, нито за платежни институции или институции за електронни пари, които вече подлежат на процедура за даване на разрешение, регистрация и надзор съгласно Директива (ЕС) 2015/2366 и Директива 2009/110/ЕО, обхващащи кредитните им дейности, свързани с платежни услуги, в съответствие с член 18 (4) от Директива (ЕС) 2015/2366. Това не засяга националните процедури за даване на разрешение и механизмите за регистрация или надзор, наложени на платежните институции и институциите за електронни пари за целите на отпускането на кредити на потребители и наложени на кредитните институции за целите на дейностите на кредитните посредници в съответствие с правото на Съюза.**

(74a) Държавите членки могат да освободят от изискванията за даване на разрешение и регистрация доставчиците на стоки и услуги, които действат като кредитни посредници в спомагателно качество, и доставчиците на стоки и услуги, които отпускат кредит под формата на разсрочено плащане за закупуване на стоки и услуги, които те предлагат, без да се предоставя кредит от трета страна, ако кредитът се предоставя без лихва и без други разходи.

- (75) Настоящата директива урежда само определени задължения на кредитните посредници по отношение на потребителите. Поради тази причина държавите членки следва да продължат да разполагат със свободата да запазят или да въведат допълнителни задължения за кредитните посредници, включително условията, при които кредитен посредник може да получи възнаграждение от потребителя, който е потърсил неговите услуги.
- (76) Цедирането на правата на кредитора по договор за кредит[...] не следва да води до поставяне на потребителя в по-неблагоприятно положение. Потребителят следва също така да бъде надлежно информиран, когато договорът за кредит[...] се цедира на трета страна. Ако обаче първоначалният кредитор, в съгласие с цесионера, продължава да управлява кредита по отношение на потребителя, потребителят няма голям интерес да бъде информиран относно цесията. Ето защо в такива случаи би било прекомерно изискване на равнището на Съюза за информиране на потребителя относно цесията.
- (77) Държавите членки следва да продължат да разполагат със свободата да запазят или да въведат национални правила, които предвиждат колективни форми на комуникация, когато това е необходимо за целите на ефективността на сложни операции, като секюритизация или ликвидация на активи, които се извършват при принудителната административна ликвидация на банки.

- (78) Потребителите следва да имат достъп до адекватни и ефективни процедури за алтернативно разрешаване на спорове [...] **относно договори за кредит**, установени по силата на настоящата директива, като се използват съществуващите субекти, когато е целесъобразно. Такъв достъп вече е осигурен с Директива 2013/11/ЕС на Европейския парламент и на Съвета¹³, що се отнася до съответните договорни спорове. Потребителите обаче следва да имат достъп до процедури за алтернативно разрешаване на спорове и в случай на преддоговорни спорове относно права и задължения, установени по силата на настоящата директива, например във връзка с изискванията за преддоговорна информация, консултантските услуги и оценката на кредитоспособността, а също и във връзка с информацията, предоставяна от кредитни посредници, които получават възнаграждение от кредиторите и следователно нямат преки договорни отношения с потребителите. Тези процедури за алтернативно разрешаване на спорове и субектите, които ги предлагат, следва да спазват изискванията за качество, установени в Директива 2013/11/ЕС.
- (79) Държавите членки следва да определят компетентните органи, които са оправомощени да осигуряват прилагането на настоящата директива, и да гарантират, че на тези компетентни органи са предоставени правомощия за разследване и прилагане, както и адекватни ресурси, необходими за изпълнението на задълженията им. Компетентните органи на отделните държави членки следва да си сътрудничат взаимно, когато е необходимо, за целите на изпълнението на техните задължения съгласно настоящата директива.
- (80) Държавите членки следва да установят система от санкции при нарушаване на националните разпоредби, приети в съответствие с настоящата директива, и да гарантират тяхното изпълнение. Макар че изборът на санкции е по усмотрение на държавите членки, предвидените санкции следва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.

¹³ Директива 2013/11/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. за алтернативно решаване на потребителски спорове и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2009/22/ЕО (ОВ L 165, 18.6.2013 г., стр. 63).

(81) [...] ¹⁴[...]

(82) С цел засилване на прозрачността и доверието на потребителите компетентният орган може да оповестява пред обществеността всяка административна санкция, която е наложена за нарушаване на мерките, приети в съответствие с настоящата директива, доколкото това оповестяване не би изложило на сериозна опасност финансовите пазари или не би причинило непропорционална вреда на засегнатите страни.

¹⁴ [...]

- (83) Доколкото целта на настоящата директива, а именно установяването на общи правила за някои аспекти от законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки относно потребителския кредит, не може да бъдат постигната в достатъчна степен от държавите членки заради развитието на пазара в светлината на цифровизацията и целта за улесняване на трансграничното предоставяне на кредити, а може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (84) С цел да се изменят несъществени елементи от настоящата директива, правомощията да се приемат актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз следва да бъдат делегирани на Комисията по отношение на допълнителните допускания за изчисляването на годишния процент на разходите. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложи в Междуйнституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество¹⁵. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.

¹⁵ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

- (85) Съгласно Съвместната политическа декларация от 28 септември 2011 г. на държавите членки и на Комисията относно обяснителните документи¹⁶ държавите членки са поели ангажимент в обосновани случаи да прилагат към съобщението за своите мерки за транспониране един или повече документи, обясняващи връзката между елементите на дадена директива и съответстващите им части от националните инструменти за транспониране. По отношение на настоящата директива законодателят смята, че предоставянето на тези документи е обосновано.
- (86) Като се вземе предвид броят на измененията, които следва да бъдат внесени в Директива 2008/48/ЕИО поради развитието на сектора на потребителския кредит и в интерес на яснотата на законодателството на Съюза, посочената директива следва да бъде отменена и заменена от настоящата директива.
- (87) Държавите членки следва да прилагат мерките, необходими за привеждане в съответствие с настоящата директива, от [*Служба за публикации: да се въведе дата: шест месеца след крайния срок за транспониране*]. [...]
- (88) В съответствие с член 42, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/1725¹⁷ беше проведена консултация с Европейския надзорен орган по защита на данните, който представи становище на XX XXXX г.¹⁸,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

¹⁶ ОВ С 369, 17.12.2011 г., стр. 14.

¹⁷ Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39).

¹⁸ ...

ГЛАВА I
ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

Настоящата директива определя обща рамка за хармонизиране на някои аспекти на законите, подзаконовите актове и административните процедури на държавите членки, отнасящи се до [...] договори за потребителски кредити [...].

Член 2

Обхват

1. Настоящата директива се прилага за договори за кредит.

[...]

2. Настоящата директива не се прилага спрямо следните договори:

- а) договори за кредит, обезпечени с ипотека или друго сравнимо обезпечение върху [...] недвижим имот, използвано обичайно в дадена държава членка, или обезпечени с право, свързано с [...] недвижим имот;
- б) договори за кредит, чиято цел е придобиване или запазване на вещни права на собственост върху земя или сграда, която е построена или предстои да бъде построена, **включително търговски помещения**;
- в) договори за кредит, чийто общ размер надвишава 100 000 EUR;

- г) договори за кредит, при които кредитът се отпуска от работодател на негови служители като вторична дейност без начисляване на лихва или при годишен процент на разходите, който е по-нисък от преобладаващия на пазара и не се предлага на широк кръг лица;
- д) договори за кредит, сключени с инвестиционни посредници съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 1 от Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета¹⁹ или с кредитни институции съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета²⁰, за да може даден инвеститор да извърши сделка с един или повече от финансовите инструменти, изброени в раздел В на приложение I към Директива 2014/65/ЕС, когато инвестиционният посредник или кредитната институция, отпускаща кредита, са включени в сделката;
- е) договори за кредит, които са резултат от уреждане на спора в съда или пред друг законов орган;

ea) договори за наем или лизинг, при които не се предвижда задължение или опция за закупуване на предмета на договора нито в самия договор, нито в друго отделно споразумение;

eb) разсрочени плащания, при които доставчикът на стоки или услуги, без да се предоставя кредит от трета страна, дава време на потребителя да плати стоките или услугите без лихва и без други разходи, като плащането трябва да се направи в срок от 90 дни от сключването на договора за доставка на стоки или услуги, и при които се дължат само ограничени разходи за неспазване, както е посочено във фактурата на доставчика или в договора, или както е предвидено в националното право;

¹⁹ Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 349).

²⁰ Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 1).

ев) дебитни карти за разсрочено плащане, при условие че кредитът трябва да бъде погасен в срок от 40 дни без лихва и без такси, свързани с предоставянето на кредита, и при заплащане само на ограничени разходи, свързани с предоставянето на платежната услуга;

- ж) договори за кредит, които се отнасят до разсрочено плащане на съществуващ дълг, за което не се начисляват разходи;
- з) договори за кредит, при които от потребителя се изисква да депозира като обезпечение някакъв предмет на съхранение при кредитора и при които отговорността на потребителя е строго ограничена до този депозиран предмет;
- и) договори за кредит, отнасящи се до заеми, отпуснати на ограничен кръг лица съгласно законова разпоредба от обществен интерес, при по-нисък лихвен процент от преобладаващите на пазара нива, без лихва или при други условия, които са по-благоприятни за потребителя от преобладаващите на пазара.
- й) договори за кредит, сключени преди [*Служба за публикации: да се посочи дата, която е шест месеца след крайния срок за транспониране*]; въпреки това членове 23 и 24, член 25, параграф 1, второ изречение, член 25, параграф 2 и членове 28 и 39 се прилагат за всички безсрочни договори за кредит, сключени преди [*Служба за публикации: да се посочи дата, която е шест месеца след крайния срок за транспониране*].

3. Независимо от параграф 2, буква в), настоящата директива се прилага към [...]договори за кредит, които включват общ размер на кредита над 100 000 EUR, **които не са обезпечени нито с недвижимо имущество, нито с права на собственост върху недвижимо имущество**, когато целта на тези договори за кредит е ремонт на жилищен недвижим имот.
4. По отношение на договори за кредит под формата на свръховърдрафт се прилагат само членове 1, 2 [...]3, [...] 25, **31, 37** и членове[...] **40** – 50.

5. Държавите членки могат да определят, че само членове 1, 2 и 3, членове 7 и 8, член 11, член 19, член 20, член 21, параграф 1, букви а) – з) и буква л), член 21, параграф 3, член 23, член 25 и членове 28 – [...]50 се прилагат за договори за кредит, сключени от организация, в която членството е ограничено до лица, пребиваващи или заети на определено място, или заети лица и пенсионирани заети лица на определен работодател, или лица, отговарящи на други изисквания, предвидени в националното право като основание за съществуването на връзка между членовете, и която отговаря на всички посочени по-долу условия:
- а) учредена е за взаимна полза на своите членове;
 - б) не генерира печалби за друго освен за своите членове;
 - в) изпълнява обществена функция съгласно националното право;
 - г) приема и управлява спестяванията само на своите членове и предоставя кредитиране само на тях;
 - д) предоставя кредити въз основа на годишния процент на разходите, който е по-нисък от преобладаващите на пазара нива или не надхвърля горната граница, определена от националното право.

Държавите членки могат да изключат от приложното поле на настоящата директива договори за кредит, сключени от организации, посочени в първата алинея, когато общата стойност на всички съществуващи договори за кредит, сключени от тази организация, е незначителна в сравнение с общата стойност на всички съществуващи договори за кредит в държавата членка, в която е базирана организацията, и общата стойност на всички съществуващи договори за кредит, сключени от всички такива организации в държавата членка, е по-малка от 1% от общата стойност на всички съществуващи договори за кредит, сключени в тази държава членка.

Държавите членки ежегодно проверяват дали условията за прилагане на такива изключения, посочени във втората алинея, все още са налице и предприемат стъпки за отмяна на изключенията, ако преценят, че тези условия вече не са налице.

6. Държавите членки могат да определят, че само членове 1, 2 и 3, членове 7 и 8, член 11, член 19, член 20, член 21, параграф 1, букви а) – з), буква л) и буква с), член 21, параграф 3, член 23, член 25, членове 28 – 38 и членове 40 – 50 се прилагат за договори за кредит по отношение на разсрочено плащане или други начини на погасяване, когато потребителят вече е в неизпълнение **или вероятно ще изпадне в неизпълнение** на първоначалния договор за кредит и когато са изпълнени следните условия:
- а) споразумението би могло да предотврати възможността за съдебно производство относно неизпълнение от страна на потребителя;
 - б) в резултат на сключване на споразумението потребителят няма да бъде предмет на условия, по-неблагоприятни от предвидените в първоначалния договор за кредит.

ба. Държавите членки могат да определят, че член 8, параграф 2, букви г) – е), член 10, параграф 3а, член 10, параграф 8, член 11, параграф 2а, член 21, параграф 3 и член 29 не се прилагат за един или повече от изброените договори за кредит: договори за кредит, при които общият размер на кредита е под 200 евро; договори за кредит под формата на овърдрафт и в случаи, когато кредитът трябва да бъде погасен при поискване или в срок от три месеца; договори за кредит, при които кредитът се отпуска без лихва и без други разходи; договори за кредит, съгласно чиито условия кредитът трябва да бъде погасен в срок от три месеца и се дължат само незначителни разходи.

Член 3

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

- 1) „потребител“ означава всяко физическо лице, което действа извън рамките на своята търговска, стопанска или професионална дейност;
- 2) „кредитор“ означава всяко физическо или юридическо лице, което предоставя или обещава да предостави кредит в рамките на своята търговска, стопанска или професионална дейност;

- 3) „договор за кредит“ означава договор, въз основа на който кредитор предоставя или обещава да предостави на потребител кредит под формата на разсрочено плащане, заем или друга подобна форма на улеснение за плащане, с изключение на договори с продължително изпълнение за предоставяне на услуги или за доставка на стоки от един и същи вид, при които потребителят заплаща за услугите или стоките чрез вноски през целия срок на предоставянето им;

3а) „допълнителна услуга“ означава услуга, предлагана на потребителя във връзка с договора за кредит;

- 4) [...]
- 5) „обща разходи по кредита за потребителя“ означава всички разходи, включително лихва, комисиони, такси и всякакви други видове разходи, които потребителят следва да заплати във връзка с договора за кредит[...] и които са известни на кредитора, в случай на договори за кредит[...], с изключение на нотариалните разходи; разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит[...], **по-специално застрахователни премии**, също са включени в общите разходи по кредита за потребителя, когато сключването на договор за такива допълнителни услуги е задължително условие за получаване на кредита или за получаването му при предлаганите условия;
- 6) „обща сума, дължима от потребителя“ означава сборът от общия размер на кредита и общите разходи по кредита за потребителя;
- 7) „годишен процент на разходите“ или ГПР означава общите разходи по кредита за потребителя, изразени като годишен процент от общия размер на кредита **и изчислен, както е посочено**[...] в член 30[...];

- 8) „лихвен процент“ означава лихвеният процент, изразен или като фиксиран, или като променлив процент, който се прилага на годишна основа към сумата на усвоения кредит;
- 9) „фиксиран лихвен процент“ означава лихвен процент, за който кредиторът[...] и потребителят се споразумяват в договора за кредит[...] за целия срок на договора за кредит[...], или няколко лихвени процента, за които кредиторът[...] и потребителят се споразумяват в договора за кредит[...] през отделни периоди, посочвайки изключително фиксиран конкретен процент. Ако не всички лихвени проценти са определени в договора за кредит[...], лихвеният процент се смята за фиксиран само за отделните периоди, за които той е определен изключително чрез фиксиран конкретен процент, по който е постигнато споразумение при сключването на договора за кредит[...];
- 10) „общ размер на кредита“ означава горната граница или общата сума, предоставена по договора за кредит[...];
- 11) „траен носител“ означава всеки инструмент, който позволява на потребителя да съхранява информация, адресирана лично до него, по начин, достъпен за бъдещо ползване за период от време, достатъчен за целите на информацията, и който позволява непромененото възпроизвеждане на съхранената информация;
- 12) „кредитен посредник“ означава физическо или юридическо лице, което не действа като кредитор или нотариус и не само представя, пряко или непряко, потребител на даден кредитор и което при извършване на своята търговска, стопанска или професионална дейност срещу заплащане, било в парична форма или в друга уговорена форма на [...] **възнаграждение**:
- а) представя или предлага договори за кредит на потребители;

- б) съдейства на потребители, като извършва подготвителната работа или друга преддоговорна административна работа по договори за кредит, различни от посочените в буква а); или
- в) сключва договори за кредит с потребители от името на кредитора;
- 13) „преддоговорна информация“ означава информацията[...], **която е предоставена преди потребителят да се обвързал с договор или оферта за кредит и която** е необходима на потребителя, **за да** може да сравни различни оферти за кредит и да вземе информирано решение дали да сключи договора за кредит[...];
- 14) „профилиране“ означава всяка форма на автоматизирано обработване на лични данни, както е определено в член 4, точка 4 от Регламент (ЕС) 2016/679;
- 15) „средства за дистанционна комуникация“ означава всякакви средства за дистанционна комуникация, както са определени в член 2, буква д) от Директива 2002/65/ЕО;
- 16) „практика на обвързване“ означава предлагането или продажбата на договор за кредит[...] в пакет с други различни финансови продукти или услуги, при което договорът за кредит[...] не **се** предлага на потребителя отделно;
- 17) „пакетна продажба“ означава предлагането или продажбата на договор за кредит[...] в пакет с други различни финансови продукти или услуги, когато договорът за кредит[...] **се** предлага на потребителя и отделно, но не непременно при същите условия, както при обвързването с тези други продукти или услуги;
- 18) „консултантски услуги“ означава предоставянето на лични препоръки на потребител във връзка с една или повече сделки по договори за кредит[...] и представлява отделна дейност от отпускането на кредити[...] и от дейностите по кредитно посредничество, както е посочено в точка 12;

- 19) „овърдрафт“ означава изричен договор за кредит, с който кредиторът предоставя на потребителя възможността да ползва средства, надвишаващи наличността по разплащателната сметка на потребителя;
- 20) „свърховърдрафт“ означава мълчаливо приет овърдрафт, при който кредиторът позволява на потребителя да ползва средства, които надвишават наличността по разплащателната сметка на потребителя или договорения размер на овърдрафта;
- 21) „свързан договор за кредит“ означава договор за кредит[...], при който:
- а) въпросният кредит или услуги се използват изключително за финансиране на договор за доставка на конкретни стоки или предоставяне на конкретна услуга, и
 - б) от обективна гледна точка двата договора представляват едно цяло; смята се, че това е така, когато доставчикът на стоката или услугата финансира сам предоставянето на потребителския кредит или, в случай че кредитът се финансира от трета страна, когато кредиторът[...] използва услугите на доставчика на стоката или услугата за сключването или за подготовката на договора за кредит[...], или когато в договора за кредит са изрично посочени доставка на конкретни стоки или предоставянето на конкретни услуги[...];
- 22) „предсрочно погасяване“ означава пълно или частично погасяване на задълженията на потребителя по договора за кредит[...] **преди определената по споразумение дата;**

[...]

[...](25) „консултантски услуги в областта на задълженията“ означава персонализирана помощ от техническо, правно или психологическо естество, предоставяна от независими професионални оператори в полза на потребители, които изпитват или може да изпитат затруднения при изпълнението на своите финансови ангажименти.

25а) „дебитна карта за разсрочено плащане“ означава платежен инструмент, предоставен от кредитна или платежна институция, който позволява общата сума на операцията да се дебитираща или изплати от текущата сметка на картодържателя на предварително договорена конкретна дата, обикновено веднъж в месеца, без да се дължи лихва.

25б) „кредит, отпуснат без лихва и без други разходи“ означава кредит, отпуснат на потребителите без лихва и без разходи, с изключение на разходите за просрочено плащане и разходите за потребителя, произтичащи от неизпълнение на задължението за плащане в съответствие с правото на Съюза и националното право.

Член 4

Превръщане на сумите, изразени в евро, в национална валута

1. За целите на настоящата директива държавите членки, които ще превръщат сумите, изразени в евро, в своята национална валута, първоначално използват за превръщането обменния курс, преобладаващ на датата на влизане в сила на настоящата директива.
2. Държавите членки могат да закръгляват сумите, получени от посоченото в параграф 1 превръщане, при условие че закръгляването не надхвърля 10 EUR.

Член 5

Задължение за безплатно предоставяне на информация на потребителите

Държавите членки поставят изискване, че в случаите, когато на потребителите се предоставя информация в съответствие с настоящата директива, предоставянето на тази информация е безплатно за потребителя.

Член 6

[...]

[...]

ГЛАВА II

ИНФОРМАЦИЯ, КОЯТО ДА СЕ ПРЕДОСТАВИ ПРЕДИ СКЛЮЧВАНЕТО НА ДОГОВОРА ЗА КРЕДИТ[...]

Член 7

Реклама и маркетинг на договорите за кредит [...]

Без да се засяга Директива 2005/29/ЕО държавите членки изискват всички рекламни и маркетингови съобщения във връзка с договори за кредит [...] да бъдат верни, ясни и незаблуждаващи. По-конкретно забранява се използването в такива рекламни и маркетингови съобщения на текстове, които могат да създадат у потребителя погрешни очаквания относно наличността на даден кредит или разходите по него.

Член 8

Стандартна информация, която трябва да бъде включена в рекламите на договори за кредит[...]

1. Държавите членки изискват във всяка реклама, която се отнася до договори за кредит, [...] в която се посочва лихвен процент или други цифрови данни за разходите по кредита за потребителя, да се съдържа стандартната информация съгласно настоящия член.

Това задължение не се прилага в случаите, когато националното право предвижда задължение да се посочи годишният процент на разходите в реклама на договори за кредит [...], когато тази реклама не указва лихвен процент или други цифри, които са свързани със стойността на кредита за потребителя по смисъла на първата алинея.

2. Стандартната информация е четлива или може да бъде ясно чута, според случая, пригодена е към техническите ограничения на използваното рекламno средство и в нея се посочват по ясен, кратък и отчетлив начин [...] всички посочени по-долу елементи:

- а) лихвеният процент по кредита, като се посочва дали е фиксиран, променлив или съчетание от двете, заедно с подробни данни за всички разходи, включени в общите разходи по кредита за потребителя;
- б) общият размер на кредита;
- в) годишният процент на разходите;
- г) ако е приложимо, срокът на договора за кредит [...];

- д) когато кредитът се отпуска под формата на разсрочено плащане за конкретна стока или услуга, цената и размерът на евентуалното авансово плащане;
- е) ако е приложимо, общата сума, дължима от потребителя, и размерът на вноските.

В конкретни и обосновани случаи, когато използваното средство за комуникация не позволява **изобщо визуално възпроизвеждане или не позволява ясно четимо визуално възпроизвеждане** на стандартната информация, посочена в първата алинея, букви д) и е) от същата алинея не се прилагат.

2а. Стандартната информация, посочена в параграф 2, се конкретизира с помощта на представителен пример.

- 3. Когато сключването на договор относно допълнителна услуга, свързана с договора за кредит[...], е задължително за получаването на кредита или за получаването му при предлаганите условия, но стойността на тази услуга не може да бъде определена предварително, в стандартната информация, заедно с годишния процент на разходите, посочен в параграф 2, буква в), се посочва по ясен, кратък и отчетлив начин и задължението да се сключи този договор.

Член 9

Обща информация

- 1. Държавите членки гарантират редовното предоставяне на потребителите на ясна и разбираема обща информация за договорите за кредит[...] от страна на кредиторите или, където е приложимо, от страна на кредитните посредници[...] на [...] траен носител **или в електронен вид**.

2. Посочената в параграф 1 обща информация включва най-малко следните елементи:
- а) идентификационните данни, физическия адрес, телефонния номер и адреса на електронната поща на лицето, предоставящо информацията;
 - б) целите, за които може да се използва кредитът;
 - в) евентуалния срок на договорите за кредит[...];
 - г) видовете налични лихвени проценти, като се посочва дали са фиксирани, променливи или съчетание от двете, заедно с кратко описание на характеристиките на фиксирания и променливия лихвен процент, включително свързаните с това последици за потребителя;
 - д) представителен пример за общия размер на кредита, общите разходи по кредита за потребителя, общата сума, дължима от потребителя, и годишния процент на разходите;
 - е) указване на възможните допълнителни разходи, които не са включени в общите разходи по кредита за потребителя и които са дължими във връзка с договора за кредит[...];
 - ж) набор от различни възможности за изплащане на кредита към кредитора, включително броя, периодичността и размера на редовните погасителни вноски;
 - з) **наличието или отсъствието на право на предсрочно погасяване и, когато е приложимо,** описание на условията, свързани пряко с предсрочно погасяване;
 - и) описание на правото на отказ;

- й) указване на допълнителни услуги, които потребителят е длъжен да закупи, за да получи кредита или за да го получи при предлаганите условия, и където е приложимо, пояснение, че допълнителните услуги могат да бъдат закупени от доставчик, който е различен от кредитора; и
- к) общо предупреждение относно възможните последици от неспазване на ангажиментите във връзка с договора за кредит[...].

Член 10

Преддоговорна информация

1. Държавите членки изискват от кредитора и, когато е приложимо, от кредитния посредник[...] да предоставят на потребителя преддоговорната информация, необходима за съпоставяне на различните оферти с оглед вземането на информирано решение за сключване на договор за кредит[...], въз основа на предложените от кредитора [...] условия по кредита, както и, ако е приложимо, на изразените предпочитания и предоставената от потребителя информация. Тази преддоговорна информация се предоставя на потребителя [...] **достатъчно време** преди той да се е обвързал с договор или оферта за кредит[...].

[...]

2. Преддоговорната информация, посочена в параграф 1, се предоставя на [...] траен носител чрез формуляра „Стандартна европейска информация относно потребителски кредит“, посочен в приложение I. [...] Смята се, че кредиторът е изпълнил изискванията относно информацията в настоящия параграф и в член 3, параграфи 1 и 2 от Директива 2002/65/ЕО, ако е предоставил „Стандартна европейска информация относно потребителски кредит“.
3. В преддоговорната информация, посочена в параграф 1, се съдържат всички изброени по-долу елементи, **които фигурират на видно място на първата страница на Стандартната европейска информация относно потребителски кредит:**

[буква а) е преместена в нов параграф 3а, буква а)]

[буква б) е преместена в параграф 3, буква па)]

- в) общият размер на кредита;

г) срокът на договора за кредит[...];

га) годишният процент на разходите и общата сума, дължима от потребителя;
[текстът е преместен от началото на параграф 3, буква ж)]

д) когато кредитът е под формата на разсрочено плащане за специфични стоки или услуги или при свързани договори за кредит, специфичните стоки или услуги и тяхната цена в брой;

[букви е) – з) са преместени в нов параграф 3а, букви в) – д)]

и) размерът, броят и периодичността на дължимите погасителни вноски и, когато е уместно, редът на разпределение на вноските между различни неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването;

[букви й) – л) са преместени в нов параграф 3а, букви е) – з)]

м) **разходите в случай на просрочени плащания, т.е.** лихвеният процент, приложим в случай на просрочени плащания, и механизмите за регулирането му и, когато е приложимо, санкциите за просрочие;

[букви н) – о) са преместени в нов параграф 3а, букви и) и й)]

п) наличието **или отсъствието** на право на отказ;

па) идентификационните данни, физическият адрес, телефонният номер и адресът на електронната поща на кредитора, както и, когато е приложимо, идентификационните данни, физическият адрес, телефонният номер и адресът на електронната поща на участващия кредитен посредник[...]; *[текстът е преместен от параграф 3, буква б)]*

[букви р) – х) са преместени в нов параграф 3а, букви к) – п)]

[Последната алинея е преместена в последната алинея на новия параграф 3а]

За. В предоговорната информация, упомената в параграф 1, се посочва всеки от следните елементи, считано от втората страница на Стандартната европейска информация относно потребителски кредит:

- а)** видът на кредита; *[текстът е преместен от параграф 3, буква а)]*
- б)** условията за усвояване *[текстът е преместен от параграф 3, буква в)]*
- в)** лихвеният процент или всички лихвени проценти, когато при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, условията за прилагането на **лихвения процент или на** всеки лихвен процент, **когато при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти** и, когато има такъв, показателят или референтният лихвен процент, приложим за всеки първоначален лихвен процент, както и периодите, условията и процедурата за промяна на всеки лихвен процент; *[текстът е преместен от параграф 3, буква е) с някои промени]*
- г)** годишният процент на разходите и общата сума, дължима от потребителя, пояснени чрез представителен пример, в който се посочват всички допускания, използвани за изчисляването на този процент; Когато потребителят е информирал кредитора [...] за една или повече характеристики на предпочитания от него кредит, например срок на договора за кредит [...] и общ размер на кредита, кредиторът [...] следва да вземе предвид тези характеристики; *[текстът е преместен от параграф 3, буква ж)]*
- д)** когато договорът за кредит[...] **предвижда** различни начини за усвояване на кредита с различни разходи или лихвени проценти и кредиторът използва допускането, установено в приложение IV, част II, буква б), той указва, че други механизми за усвояване по съответния тип договор за кредит[...] могат да имат за последица по-висок годишен процент на разходите; *[текстът е преместен от параграф 3, буква з)]*

- е)** когато е приложимо, разходите за подържане на една или няколко задължителни сметки за регистриране на погасяванията и усвояванията, разходите за използване на разплащателни средства за погасяванията и усвояванията и всякакви други разходи, произтичащи от договора за кредит[...], и условията, при които тези разходи могат да бъдат променени; *[текстът е преместен от параграф 3, буква й)]*
- ж)** когато е приложимо, всички разходи за нотариус, дължими от потребителя при сключване на договор за кредит[...]; *[текстът е преместен от параграф 3, буква к)]*
- з)** задължението, ако съществува такова, да се сключи договор за допълнителна услуга, свързана с договора за кредит[...], когато сключването на договор за тази услуга е задължително за получаването на кредита или за получаването му при предлаганите условия; *[текстът е преместен от параграф 3, буква л)]*
- и)** предупреждение относно последиците от пропуснати или забавени вноски; *[текстът е преместен от параграф 3, буква н)]*
- й)** когато е приложимо, изискваните обезпечения; *[текстът е преместен от параграф 3, буква о)]*
- к)** правото на предсрочно погасяване и, когато е приложимо, информацията относно правото на кредитора на обезщетение и начина, по който ще бъде определено това обезщетение; *[текстът е преместен от параграф 3, буква р)]*
- л)** правото на потребителя да бъде информиран незабавно и безвъзмездно, в съответствие с член 19, параграф [...]**4**, за резултата от справка в база данни за оценка на неговата кредитоспособност; *[текстът е преместен от параграф 3, буква с)]*

- м)** правото на потребителя, посочено в параграф 8, да му бъде предоставен при поискване и безвъзмездно екземпляр от проектодоговора за кредит, [...]ако към момента на искането кредиторът желае да пристъпи към сключване на договор за кредит[...] с потребителя; *[текстът е преместен от параграф 3, буква т)]*
- н)** когато е приложимо, указване, че цената е била персонализирана въз основа на автоматизирано обработване, включително профилиране; *[текстът е преместен от параграф 3, буква у)]*
- о)** когато е приложимо, срокът, за който кредиторът[...] е обвързан от преддоговорната информация, предоставена в съответствие с настоящия член; *[текстът е преместен от параграф 3, буква ф)]*
- п)** възможността за потребителя да прибегне до механизъм за извънсъдебни процедури за подаване на жалби и търсене на обезщетение, и начинът за достъп до този механизъм. *[текстът е преместен от параграф 3, буква х)]*

Когато за целите на договора за кредит[...] се използва бенчмарк съгласно определението в член 3, параграф 1, точка 3 от Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета²¹, наименованието на бенчмарка и на неговия администратор и възможните последици за потребителя се указват от кредитора или, когато е приложимо, от кредитния посредник..., на потребителя в отделен документ, който може да бъде приложен към формуляра „Стандартна европейска информация относно потребителски кредит“. *[текстът е преместен от параграф 3, последна алинея]*

²¹ Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 г. относно индекси, използвани като бенчмаркове за целите на финансови инструменти и финансови договори или за измерване на резултатите на инвестиционни фондове, и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС и на Регламент (ЕС) № 596/2014 (ОВ L 171, 29.6.2016 г., стр. 1).

[...]

5. Информацията във формуляра „Стандартна европейска информация относно потребителски кредит“ [...] е ясно четима и отчита техническите ограничения на средството за комуникация, върху което се визуализира. Информацията се визуализира по адекватен и подходящ начин по различните канали.

Всяка допълнителна информация, която кредиторът може да предостави на потребителя, се представя в отделен документ, който може да бъде приложен към този формуляр на „Стандартна европейска информация относно потребителски кредит“[...].

6. Чрез дерогация от параграф 3, в случай на гласова телефонна комуникация, както е посочено в член 3, параграф 3 от Директива 2002/65/ЕО, описанието на основните характеристики на финансовата услуга, която се предоставя съгласно член 3, параграф 3, буква б), второ тире от посочената директива, включва най-малко елементите, посочени в параграф 3, букви в), г), д) и [...]и) **и параграф 3а, буква в)** от настоящия член, заедно с годишния процент на разходите, пояснени чрез представителен пример, и общата сума, дължима от потребителя.
7. **Чрез дерогация от параграф 1, ако**[...] по искане на потребителя договорът е сключен чрез средство за дистанционна комуникация, което не позволява предоставянето на информацията в съответствие с настоящия член, кредиторът и, когато е приложимо, кредитният посредник[...] предоставят на потребителя формуляра „Стандартна европейска информация относно потребителски кредит“ [...] незабавно след сключването на договора за кредит[...].
8. По искане на потребителя кредиторът и, когато е приложимо, кредитният посредник[...] предоставят на потребителя, в допълнение към формуляра „Стандартна европейска информация относно потребителски кредит“[...], безвъзмездно екземпляр от проектодоговора за кредит, [...]ако към момента на искането кредиторът желае да пристъпи към сключване на договор за кредит[...] с потребителя.

9. При договор за кредит[...], в който плащанията, направени от потребителя, не водят до незабавно съответно погасяване на общия размер на кредита, а се използват за формиране на средства в периоди, и при условия, предвидени в договора за кредит, [...]или в допълнителен договор, кредиторът и, когато е приложимо, кредитният посредник[...] включват в преддоговорната информация, посочена в параграф 1, ясно и кратко изявление, че такива договори за кредит[...] не изискват гаранция от трета страна като обезпечение за погасяването на общия размер на кредита, усвоен по договора за кредит[...], освен когато такава е предоставена изрично.
10. Настоящият член не се прилага за доставчици на стоки или услуги, действащи като кредитни посредници в спомагателно качество. Това не засяга задължението на кредитора или, когато е приложимо, на кредитния посредник[...] да гарантира получаването от потребителя на преддоговорната информация, посочена в настоящия член.

Член 11

Преддоговорна информация по отношение на договорите за кредит, посочени в член 2, параграф 5 или параграф 6

1. За договорите за кредит, посочени в член 2, параграф 5 или параграф 6, преддоговорната информация по член 10, параграф 1 се предоставя, чрез дерогация от параграф 2 от посочения член, на [...] траен носител чрез формуляра „Европейска информация относно потребителски кредит“, посочен в приложение III. [...] Смята се, че кредиторът е изпълнил изискванията относно информацията в настоящия параграф и в член 3, параграфи 1 и 2 от Директива 2002/65/ЕО, ако е предоставил формуляра „Европейска информация за потребителски кредит“.

2. За договорите за кредит, посочени в член 2, параграф 5 или параграф 6, в преддоговорната информация по член 10, параграф 1 се **предвиждат разпоредби**, чрез дерогация от параграф 3 от посочения член, за всеки от следните елементи, **които фигурират на видно място на първата страница**:

[буква а) е преместена в нов параграф 2а, буква а)]

[буква б) е преместена в параграф 2, буква ка)]

- в) общия размер на кредита;
- г) срока на договора за кредит;

[буква д) е преместена в нов параграф 2а, буква б)]

- е) годишния процент на разходите **и общата сума, дължима от потребителя**;
[този текст също се премества в нов параграф 2а, буква в)]

еа) когато кредитът е под формата на разсрочено плащане за специфични стоки или услуги или при свързани договори за кредит, специфичните стоки или услуги и тяхната цена в брой; *[същият текст като в член 10, параграф 3, буква д)]*

- ж) размера, броя и периодичността на дължимите погасителни вноски и, когато е уместно, реда на разпределение на вноските между различни неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването;

[букви з)—й) са преместени в нов параграф 2а, букви г)—ж)]

- к) **разходите в случай на просрочени плащания, т.е.** лихвения процент за просрочени плащания, механизмите за регулирането му и, когато е приложимо, санкциите за просрочие;

ка) идентификационните данни, физическия адрес, телефонния номер и имейла на кредитора, както и, когато е приложимо, идентификационните данни, физическия адрес, телефонния номер и имейла на участващия кредитен посредник[...]; *[текстът е преместен от параграф 2, буква б)]*

[букви л)–о) са преместени в нов параграф 2а, буква ж)–й)]

2а. За договорите за кредит, посочени в член 2, параграф 5 или параграф 6, в предоговорната информация по член 10, параграф 1 се посочват, чрез дерогация от член 10, параграф 3а, всички изредени по-долу елементи, като се започва от втората страница на формуляра „Стандартна европейска информация относно потребителски кредит“:

- а)** видът на кредита; *[текстът е преместен от параграф 2, буква а)]*
- б)** лихвеният процент **или всички лихвени проценти, ако при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти,** и условията за прилагане на този **лихвен** процент, показателят или референтният лихвен процент, приложими за първоначалния лихвен процент; приложимите разходи от момента на сключването на договора за кредит и, когато е приложимо, условията, при които тези разходи могат да бъдат променени; *[текстът е преместен от параграф 2, буква д) с някои промени]*
- в)** годишният процент на разходите, описани чрез представителни примери, в които се посочват всички допускания, използвани за изчисляване на този процент; *[текстът е преместен от параграф 2, буква е)]*
- г)** условията и редът за прекратяване на договора за кредит; *[текстът е преместен от параграф 2, буква з)]*
- д)** правото на предсрочно погасяване и, когато е приложимо, информация относно правото на кредитора на обезщетение и начина, по който ще бъде определено това обезщетение; *[текстът е преместен от параграф 2, буква и)]*

- е)** когато е приложимо, указание, че потребителят може да бъде приканен да погаси изцяло кредита при поискване по всяко време; *[текстът е преместен от параграф 2, буква й)]*
- ж)** правото на потребителя да бъде информиран незабавно и безвъзмездно, в съответствие с член 19, параграф [...]4, за резултата от справка в база данни за оценка на неговата кредитоспособност; *[текстът е преместен от параграф 2, буква л)]*
- з)** когато е приложимо, указване, че цената е била персонализирана въз основа на автоматизирано обработване, включително профилиране; *[текстът е преместен от параграф 2, буква м)]*
- и)** когато е приложимо, срокът, за който кредиторът е обвързан от преддоговорната информация, предоставена в съответствие с настоящия член; *[текстът е преместен от параграф 2, буква н)]*
- й)** възможността за потребителя да прибегне до механизъм за извънсъдебни процедури за подаване на жалби и търсене на обезщетение, и начинът за достъп до този механизъм. *[текстът е преместен от параграф 2, буква о)]*

3. [...]

4. Информацията във формуляра „Европейска информация относно потребителски кредит“ [...] е ясно четима и отчита техническите ограничения на средството за комуникация, върху което се визуализира. Информацията се визуализира по адекватен и подходящ начин по различните канали.

5. Чрез дерогация от параграф 2, при гласова телефонна комуникация съгласно член 3, параграф 3 от Директива 2002/65/ЕО описанието на основните характеристики на финансовата услуга, което се предоставя съгласно член 3, параграф 3, буква б), второ тире от посочената директива, включва най-малко елементите, посочени в параграф 2, букви в), **г), [...]** е) и [...] **параграф 2а, букви б) и ж)** от настоящия член.

6. По искане на потребителя кредиторът и, когато е приложимо, кредитният посредник предоставят на потребителя, в допълнение към Европейската информация относно потребителски кредит [...], безвъзмездно екземпляр от проектодоговора за кредит, ако към момента на искането кредиторът желае да пристъпи към сключване на договор за кредит с потребителя.
7. **Чрез дерогация от параграф 1, ако** [...] по искане на потребителя договорът е сключен чрез средство за дистанционна комуникация, което не позволява предоставянето на информацията в съответствие с настоящия член, кредиторът предоставя на потребителя формуляра „Европейска информация относно потребителски кредит“ [...] незабавно след сключването на договора за кредит.
8. Настоящият член не се прилага за доставчици на стоки или услуги, действащи като кредитни посредници в спомагателно качество. Това не засяга задължението на кредитора или, когато е приложимо, на кредитния посредник да гарантира получаването от потребителя на преддоговорната информация, посочена в настоящия член.

Член 12

Подходящи разяснения

1. Държавите членки гарантират, че кредиторите и, когато е приложимо, кредитните посредници[...], са задължени да предоставят на потребителя подходящи разяснения във връзка с предлаганите договори за кредит[...] и евентуалните допълнителни услуги, за да се осигури възможност на потребителя да преценява дали предлаганите договори за кредит[...] и допълнителни услуги съответстват на потребностите и финансовото му положение. Разясненията съдържат следните елементи:
 - а) информацията, посочена в членове 10, 11 и 38;
 - б) съществените характеристики на предлагания договор за кредит[...] или допълнителни услуги;
 - в) специфичните последици, които предлаганите договори за кредит[...] или допълнителни услуги могат да окажат върху потребителя, включително последиците от неизпълнение на задължението за плащане или просрочено плащане от страна на потребителя;
 - г) когато допълнителните услуги са съчетани с договор за кредит[...], дали отделните компоненти в пакета могат да бъдат прекратени самостоятелно и какви са последиците за потребителя в такъв случай.
2. Държавите членки могат да адаптират изискването по параграф 1 по отношение на начина, по който се предоставят разясненията, и степента, в която се предоставят те, спрямо:
 - а) конкретните обстоятелства, при които се предлага кредитът;
 - б) лицето, на което се предлага кредитът;
 - в) [...] **вида** на предлагания кредит.

Член 13

Персонализирани оферти въз основа на автоматизирано обработване

Без да се засяга Регламент 2016/679, държавите членки изискват от кредиторите [...] и кредитните посредници [...] да информират потребителите, когато на потребителите се представят персонализирани оферти въз основа на профилиране или други видове автоматизирано обработване.

ГЛАВА III

ПРАКТИКИ НА ОБВЪРЗВАНЕ И НА ПАКЕТНА ПРОДАЖБА, ИЗВЕДЕНО ПО ПОДРАЗБИРАНЕ СЪГЛАСИЕ [...], КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ И НЕПОИСКАНО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА КРЕДИТ [...]

Член 14

Практики на обвързване и на пакетна продажба

1. Държавите членки [...] позволяват практиките на пакетна продажба, но не и на обвързване.
2. Чрез дерогация от параграф 1 и без да се засяга прилагането на правото в областта на конкуренцията, държавите членки могат да разрешат на кредиторите [...] да поискат от потребителя да открие или поддържа разплащателна или спестовна сметка, когато единственото предназначение на тази сметка е някое от посочените по-долу:
 - а) натрупване на капитал за погасяването **или получаването** на кредита;
 - б) обслужване на кредита;
 - в) набиране на средства за получаване на кредита;
 - г) предоставяне на допълнително обезпечение за кредитора в случай на неизпълнение.

3. Чрез дерогация от параграф 1 и без да се засяга прилагането на правото в областта на конкуренцията, държавите членки могат също да разрешат практики на обвързване, когато кредиторът[...] може да докаже на компетентния орган, че обвързаните продукти или категории продукти, които се предлагат при сходни условия, носят ясна полза за потребителите, като се отчитат надлежно наличността и цените на съответните продукти, предлагани на пазара.
4. Държавите членки могат да разрешат на кредиторите[...] да изискват от потребителя да притежава съответна застрахователна полица във връзка с договора за кредит[...], като се вземат предвид съображенията за пропорционалност. В тези случаи държавите членки гарантират, че кредиторът[...] е длъжен да приема застрахователни полици от доставчици, различни от предпочитания от него, когато тези полици предлагат същото равнище на гаранция, както предлаганото от кредитора[...], без да се променят условията на офертата за кредит към потребителя.

4а. Чрез дерогация от параграф 1, държавите членки не забраняват обвързването на овърдрафт с разплащателната сметка на потребителя.

Член 15

Изведено по подразбиране съгласие за сключването на договор за потребителски кредит или закупуването на допълнителни услуги

1. Държавите членки гарантират, че кредиторите[...] **и** кредитните посредници[...] не извеждат по подразбиране съгласието на потребителя да **сключи договор за потребителски кредит или** да закупи допълнителни услуги, представени чрез възможности по подразбиране. Възможностите по подразбиране включват предварително отменати полета.

2. Съгласието на потребителя да **склучи договор за потребителски кредит или** да закупи допълнителни услуги, представени чрез полета, се дава чрез ясно утвърдителен акт, с който да се изразява свободно дадено, конкретно, информирано и недвусмислено заявление за неговото съгласие със съдържанието и същността на полетата.

Член 16

Консултантски услуги

1. Държавите членки изискват в контекста на дадена сделка кредиторът и, когато е приложимо, кредитният посредник[...], изрично да уведомяват потребителя дали се осигуряват или могат да бъдат осигурени консултантски услуги за потребителя.
2. Държавите членки изискват преди да бъдат предоставени консултантски услуги или преди да бъде сключен договор за предоставянето на консултантски услуги, кредиторът и, когато е приложимо, кредитният посредник[...] да предоставят на потребителя следната информация на [...] траен носител:
- а) указание дали препоръката ще се основава само на техния собствен набор от продукти или на широк набор от предлаганите на пазара продукти в съответствие с параграф 3, буква в);
 - б) в съответните случаи — указание за възнаграждението, което потребителят дължи за консултантските услуги, или — в случай че размерът на това възнаграждение не може да бъде определен към момента на предоставянето на информацията — метода, използван за неговото изчисление.

Информацията по първа алинея, букви а) и б) може да бъде предоставена на потребителя под формата на допълнителна предоговорна информация в съответствие с член 10, параграф 5, втора алинея.

3. В случай на предоставяне на консултантски услуги на потребителите държавите членки изискват от кредиторите и, когато е приложимо, от кредитните посредници[...]:
- а) да получават информацията за финансовото положение на потребителя и за предпочитанията и целите му във връзка с договора за кредит[...], която е [...] необходима, за да може кредиторът[...] **или** кредитният посредник[...] да препоръча договори за кредит[...], които са подходящи за потребителя;
 - б) да оценяват финансовото положение и нуждите на потребителя въз основа на посочената в буква а) информация, която е актуална към момента на оценката, като използват обосновани допускания във връзка с рисковете от промяна във финансовото положение на потребителя за срока на препоръчаните един или повече договори за кредит[...];
 - в) да разглеждат достатъчно голям брой договори за кредит[...] в [...]продуктовата **та** гама и на тази основа да препоръчват един или повече договора за кредит от [...] тази гама от продукти, които да съответстват на нуждите на потребителя, финансовото му състояние и лично положение;
 - г) да действат в най-добрия интерес на потребителя[...], **като:**
 - i) се осведомяват за нуждите и положението на потребителя; и**
 - ii) препоръчват подходящи договори за кредит в съответствие с букви а), б) и в);**
 - д) да предоставят на потребителя информация, съхранена на [...] траен носител, относно предоставената препоръка.

4. Държавите членки могат да забранят използването на понятията „консултации“ и „консултант“ или на подобни понятия, когато консултантските услуги се предлагат и предоставят на потребителите от кредитори или, когато е приложимо, кредитни посредници[...].

Когато държавите членки не са забранили използването на понятията „консултации“ и „консултант“ или на подобни понятия, те налагат следните условия за използването на понятията „независими консултации“ или „независим консултант“ от страна на кредиторите[...] **или** кредитните посредници[...], предоставящи консултантски услуги:

- а) кредиторите и, когато е приложимо, кредитните посредници[...], разглеждат достатъчно голям брой договори за кредит[...], които са налични на пазара;
- б) кредитните посредници не получават възнаграждение за консултантските услуги от един или повече кредитори.

Втора алинея, буква б) се прилага само когато броят на разглежданите кредитори не представлява мнозинство на пазара.

Държавите членки могат да налагат по-строги изисквания за употребата на понятията „независими консултации“ или „независим консултант“ от страна на кредиторите и, когато е приложимо, кредитните посредници[...].

5. Държавите членки изискват от кредиторите и, когато е приложимо, кредитните посредници[...] да предупреждават потребителя, когато даден договор за кредит[...] може да предизвика специфичен риск за потребителя предвид финансовото му положение.

6. Държавите членки гарантират, че консултантските услуги могат да се предоставят само от кредитори и, когато е приложимо, кредитни посредници[...].

Държавите членки могат, чрез дерогация от първата алинея, да разрешат на други лица, различни от посочените в първата алинея, да предоставят консултантски услуги, когато е изпълнено едно от следните условия:

- а) консултантските услуги се предоставят в отделни случаи в процеса на професионална дейност, която е уредена от законови или подзаконови разпоредби или етичен кодекс, които не изключват предоставянето на тези услуги;
- б) консултантските услуги се предоставят в контекста на управлението на натрупан дълг от специалисти по неплатежоспособност, при положение че тази дейност по управление на дълг е уредена от законови или подзаконови разпоредби;
- в) консултантските услуги се предоставят в контекста на управлението на натрупан дълг от доставчици на публични или доброволни консултантски услуги, които не работят с търговска цел;
- г) консултантските услуги се предоставят от лица, които са получили разрешение и подлежат на надзор от компетентните органи.

Член 17

Забрана за непокано предоставяне на кредит [...]

Държавите членки забраняват всяко [...] предоставяне на кредити на потребители[...] без предварително искане и изрично одобрение от тяхна страна.

ГЛАВА IV
ОЦЕНКА НА КРЕДИТОСПОСОБНОСТТА И ДОСТЪП ДО БАЗИ ДАННИ

Член 18

Задължение за оценка на кредитоспособността на потребителя

1. Държавите членки изискват от кредитора[...] да извършва обстойна оценка на кредитоспособността на потребителя преди сключването на договор за кредит[...]. Тази оценка се извършва в интерес на потребителя, за да се избегнат практики на безотговорно кредитиране и свръхзадълженост, и при нея се отчитат надлежно факторите, които са от значение за проверката на вероятността потребителят да изпълни своите задължения по договора за кредит[...].

2. Оценката на кредитоспособността се извършва въз основа на подходяща и точна информация относно доходите и разходите на потребителя, както и относно други финансови и икономически обстоятелства, която информация е необходима и пропорционална **на вида и рисковете от кредита за потребителя. Тази информация може да включва** [...] доказателства за доходите или другите източници за погасяване на кредита, информация за финансовите активи и пасиви или информация за други финансови задължения. Информацията се получава от подходящи вътрешни или външни източници, [...] **когато е целесъобразно от** потребителя, и при необходимост въз основа на справка в съответната база данни по член 19.

Получената в съответствие с настоящия параграф информация се подлага на надлежна проверка за истинност, ако е необходимо чрез позоваване на документация, която подлежи на независима проверка.

3. Държавите членки поставят изискване кредиторът [...] да установи процедури за оценката, посочена в параграф 1, и кредиторът[...] да документира и поддържа тези процедури.

Държавите членки също така поставят изискване кредиторът[...] да документира и поддържа информацията, посочена в параграф 2.

4. Държавите членки гарантират, че кредиторът[...] отпуска кредита на потребителя само когато резултатът от оценката на кредитоспособността показва, че задълженията, произтичащи от договора за кредит[...], е вероятно да бъдат изпълнени при условията, изисквани съгласно договора за кредит, **като се вземат предвид съответните фактори, посочени в параграф 1.**

[...]5. Държавите членки гарантират, че когато кредиторът[...] сключи договор за кредит[...] с потребителя, кредиторът[...] не може впоследствие да прекрати или измени договора за кредит[...] във вреда на потребителя на основание неправилно извършена оценка на кредитоспособността. Настоящият параграф не се прилага, когато се докаже, че потребителят умишлено е укрил или подправил информацията, предоставена на кредитора[...] съгласно параграф 2.

6. Когато оценката на кредитоспособността включва използване на профилиране или друг начин за автоматизирано обработване на лични данни, държавите членки гарантират, че потребителят има право:

- а) да поиска и да получи човешка намеса от страна на кредитора[...] с цел извършване на преглед на решението;

- б) да поиска и да получи от кредитора[...] ясно **и разбираемо** обяснение на оценката на кредитоспособността, включително за логиката и рисковете при автоматизираното обработване на лични данни, както и неговото значение и последици за решението;
- в) да изрази гледната си точка[...] **относно** оценката на кредитоспособността и решението.
7. Държавите членки гарантират, че когато искането за кредит бъде отхвърлено, кредиторът[...] е длъжен да уведоми своевременно потребителя за отказа и, когато е приложимо, за факта, че оценката на кредитоспособността се основава на автоматизирано обработване на данни.
8. Държавите членки гарантират, че ако страните се споразумеят да променят общия размер на кредита след сключването на договора за кредит[...], кредиторът[...] е длъжен да оцени наново кредитоспособността на потребителя въз основа на актуализирана информация преди всяко значително увеличение на общия размер на кредита.
9. Държавите членки могат **да изискват**[...] от кредиторите[...] да направят оценка на кредитоспособността на потребителите въз основа на справка в съответната база данни[...].

Член 19

Бази данни

1. [...] При презгранично кредитиране всяка държава членка предоставя на кредитори[...] от други държави членки достъп до базите данни, използвани в тази държава членка за оценка на кредитоспособността на потребителите. Условието за достъп до тези бази данни не са дискриминаращи.

2. Параграф 1 се прилага както за публичните, така и за частните бази данни.
3. Базите данни, упоменати в параграф 1, съдържат най-малкото информация относно **съответните** просрочени плащания на потребителите.
4. Ако искането за кредит е получило отказ въз основа на справка в база данни, упомената в параграф 1, държавите членки изискват от кредитора[...] да уведомява потребителя[...] **незабавно** и безвъзмездно за резултата от тази справка и за сведенията в базата данни, в която е направена справката.

ГЛАВА V

ФОРМА И СЪДЪРЖАНИЕ НА ДОГОВОРИТЕ ЗА КРЕДИТ

Член 20

Форма на договора за кредит [...]

1. Държавите членки изискват договорите за кредит[...] да се изготвят на [...] траен носител и всяка от страните по договора да получава екземпляр от договора за кредит[...].
2. Държавите членки могат да въвеждат или запазват национални правила, отнасящи се до действителността на сключването на договорите за кредит[...], които са в съответствие с правото на Съюза.

Член 21

Информация, която следва да се съдържа в договорите за кредит[...]

1. Държавите членки изискват в договора за кредит[...] да се посочва по ясен и кратък начин всеки от следните елементи:
 - а) видът на кредита;
 - б) идентификационните данни, физическият адрес, телефонният номер и имейлите на страните по договора, както и, когато е приложимо, идентификационните данни и физическият адрес на участващия кредитен посредник[...];
 - в) общият размер на кредита и условията за усвояването на кредита;
 - г) срокът на договора за кредит[...];
 - д) когато кредитът е под формата на разсрочено плащане за специфична стока или услуга или при свързани договори за кредит, специфичната стока или услугата и нейната цена в брой;
 - е) лихвеният процент, или всички лихвени проценти, когато при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, условията за прилагането на всеки лихвен процент и, когато има такъв, на показателя или референтния лихвен процент, приложим за всеки първоначален лихвен процент, както и периодите, условията и процедурата за промяна на всеки лихвен процент;
 - ж) годишният процент на разходите и общата сума, дължима от потребителя, изчислена при сключването на договора за кредит[...], и указване на всички допускания, използвани за изчисляването на този процент;

- з) размерът, броят и периодичността на дължимите погасителни вноски и, когато е уместно, редът на разпределение на вноските между различни неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването;
- и) при погасяване на главницата по срочен договор за кредит[...], правото на потребителя да получи при поискване и безвъзмездно и по всяко време през целия срок на действие на договора за кредит[...] извлечение под формата на погасителен план;
- й) ако разходите и лихвата следва да се заплатят без погасяване на главницата, извлечение, показващо периодите и условията за плащане на лихвата по кредита и свързаните повтарящи се и еднократни разходи;
- к) когато е приложимо, разходите за поддържане на една или няколко задължителни сметки за регистриране на погасяванията и усвояванията, разходите за използване на разплащателни средства за погасяванията и усвояванията и всякакви други разходи, произтичащи от договора за кредит[...], и условията, при които тези разходи могат да бъдат променени;
- л) лихвеният процент за просрочени плащания, приложим към момента на сключването на договора за кредит[...], механизмите за регулирането му и, когато е приложимо, всякакви плащания, които се дължат за просрочие;
- м) предупреждение относно последиците от пропуснати или забавени вноски;
- н) когато е приложимо, указание, че възниква задължение за плащане на нотариални такси;

- о) когато е приложимо, изискваните обезпечения и застраховки;
- п) наличието или отсъствието на право на отказ, срокът, в който това право на отказ може да бъде упражнено, и други условия за упражняването му, включително информация за задължението на потребителя, посочено в член 26, параграф 3, буква б), да погаси усвоената главница и лихвата, както и размерът на лихвата на ден;
- р) **когато е приложимо**, информацията относно правата, посочени в член 27, както и условията за упражняване на тези права;
- с) правото на предсрочно погасяване, посочено в член 29, процедурата за предсрочно погасяване и, когато е приложимо, информацията относно правото на кредитора на обезщетение и начинът, по който това обезщетение ще бъде определено;
- т) процедурата, която трябва да се следва при упражняване на правото за прекратяване на договора за кредит[...];
- у) възможността за потребителя да прибегне до механизъм за извънсъдебни процедури за подаване на жалби и търсене на обезщетение, и начинът за достъп до този механизъм;
- ф) когато е приложимо, други условия по договора;
- х) [...]име и адрес на компетентния надзорен орган.

Информацията, посочена в първа алинея, е ясно четима и пригодена да отчита техническите ограничения на средството за комуникация, върху което се визуализира. Информацията се визуализира по адекватен и подходящ начин по различните канали.

2. Когато се прилага параграф 1, буква и), кредиторът [...]предоставя на потребителя безвъзмездно и по всяко време през цялото време на действие на договора за кредит[...] извлечение под формата на погасителен план.

В погасителния план, упоменат в първа алинея, се посочват дължимите плащания и сроковете и условията, отнасящи се до извършването на тези плащания.

Погасителният план съдържа и разбивка на всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата, лихвата, изчислена на базата на лихвения процент, и, когато е приложимо, допълнителните разходи.

когато лихвеният процент не е фиксиран или когато допълнителните разходи могат да бъдат променени съгласно договора за кредит[...], погасителният план посочва по ясен и кратък начин факта, че данните в плана са валидни само до последваща промяна на лихвения процент или на тези разходи съгласно договора за кредит[...].

3. При договор за кредит[...], в който плащанията, направени от потребителя, не водят до незабавно съответно погасяване на общия размер на кредита, а се използват за формиране на средства в периоди и при условия, предвидени в договора за кредит [...]или в допълнителен договор, договорът за кредит[...], в допълнение към информацията, изисквана съгласно параграф 1, включва ясно и кратко изявление, че такива договори за кредит[...] не предвиждат гаранция за погасяване на общия размер на кредита, усвоен по договора за кредит[...], освен ако такава гаранция не е дадена изрично.

ГЛАВА VI
ИЗМЕНЕНИЯ НА ДОГОВОРИТЕ ЗА КРЕДИТ И ПРОМЕНИ В ЛИХВЕНИЯ
ПРОЦЕНТ

Член 22

Информация относно изменението на договора за кредит[...]

Без да се засягат другите задължения, предвидени в настоящата директива, държавите членки гарантират, че преди сроковете и условията на договора за кредит[...] да бъдат променени, кредиторът[...] **съобщава** на потребителя следната информация **на траен носител**:

- а) ясно описание на предлаганите промени и, когато е приложимо, необходимостта от съгласие на потребителя или **обяснение** на промените, въведени по силата на закона;
- б) график за прилагането на тези промени;
- в) средствата за обжалване, с които потребителят разполага по отношение на тези промени;
- г) срока за подаване на такава жалба;
- д) наименование и адрес на компетентния орган, до когото тази жалба може да бъде подадена.

Член 23

Промени в лихвения процент

1. **Когато кредиторите имат право да променят лихвените проценти по съществуващи договори за кредит**, държавите членки изискват от кредитора[...] да **предоставя** на потребителя **информация** за всяка промяна в лихвения процент, на [...] траен носител, преди промяната да влезе в сила.

Информацията, посочена в първа алинея, включва размера на погасителните вноски след влизането в сила на новия лихвен процент по кредита и — когато броят или периодичността на вноските се променят — подробни данни за тази промяна.

2. Чрез дерогация от параграф 1 информацията, посочена в този параграф, може да бъде предоставяна периодично на потребителя, когато са изпълнени всички условия по-долу:
 - а) страните са се споразумели в договора за кредит[...] за такова периодично предоставяне на информация;
 - б) промяната на лихвения процент по кредита е породена от промяна на референтен лихвен процент;
 - в) новият референтен лихвен процент се публикува чрез подходящи средства;
 - г) информацията относно новия референтен лихвен процент е на разположение и в търговските помещения на кредитора[...].

ГЛАВА VII

ОВЪРДРАФТИ И СВРЪХОВЪРДРАФТИ

Член 24

Овърдрафти

1. Когато е отпуснат кредит под формата на овърдрафт, държавите членки изискват от кредитора да информира редовно потребителя през целия срок на действие на договора за кредит чрез извлечения на [...] траен носител, които съдържат следните елементи:
 - а) точния период, за който се отнася извлечението;
 - б) размера на усвоените суми и датите, на които това е станало;

- в) остатъка от предишното извлечение и неговата дата;
- г) новия остатък;
- д) датите и размера на плащанията, извършени от потребителя;
- е) приложени лихвен процент;
- ж) всички начислени разходи;
- з) когато е приложимо, минималната сума, дължима от потребителя.

2. Когато е отпуснат кредит под формата на овърдрафт, държавите членки изискват от кредитора да информира потребителя на [...] траен носител за увеличенията на лихвения процент или на дължимите разходи, преди влизането в сила на въпросните промени.

Чрез дерогация от първа алинея информацията, посочена в тази алинея, може да бъде предоставяна периодично по начина, предвиден в параграф 1, когато са изпълнени следните условия:

- а) страните са се споразумели в договора за кредит за такова периодично предоставяне на информация;
- б) промяната на лихвения процент по кредита е породена от промяна на референтен лихвен процент;
- в) новият референтен лихвен процент се публикува чрез подходящи средства;
- г) информацията относно новия референтен лихвен процент е на разположение и в търговските помещения на кредитора.

Член 25

Свръховърдрафт

1. В случай на договор за откриване на текуща сметка, когато има възможност на потребителя да се предостави право на свръховърдрафт, държавите членки изискват кредиторът да включи тази информация в същия договор, в допълнение към информацията, посочена в член 11, параграф 2**a**, буква [...]б). При всички случаи кредиторът предоставя редовно тази информация на потребителя на [...] траен носител.
2. В случай на значителен свръховърдрафт, който продължава повече от месец, държавите членки изискват кредиторът незабавно да информира потребителя на [...] траен носител относно всички посочени по-долу елементи:
 - а) свръховърдрафта;
 - б) съответната сума;
 - в) лихвения процент;
 - г) приложимите санкции, такси или лихва върху просрочените плащания;
 - га) датата на погасяване.**

В допълнение, в случай на редовен свръховърдрафт кредиторът предлага на потребителя консултантски услуги, когато е приложимо, или пренасочва потребителите към консултантски услуги в областта на задълженията.

3. Настоящият член не засяга разпоредбите на националното право, изискващи от кредитора да предложи друг вид кредитен продукт, когато периодът на свръховърдрафт е значителен.

ГЛАВА VIII
ОТКАЗ, ПРЕКРАТЯВАНЕ И ПРЕДСРОЧНО ПОГАСЯВАНЕ

Член 26

Право на отказ

1. Държавите членки гарантират, че потребителят може да се откаже от договора за кредит[...], без да представя основания за това, в срок от 14 календарни дни.

Срокът за отказ, посочен в първа алинея, започва да тече:

- а) от деня на сключването на договора за кредит[...]; или
- б) от деня, в който потребителят получава условията на договора и информацията в съответствие с членове 20 и 21, ако този ден е след датата, посочена в буква а) от настоящата алинея.

Срокът, посочен в първата алинея, се счита за спазен, при условие че потребителят изпрати на кредитора[...] уведомлението, посочено в параграф 3, буква а), преди изтичането на този срок.

- 1а. Ако потребителят не е получил условията на договора и информацията в съответствие с членове 20 и 21, срокът за отказ при всички положения изтича 12 месеца и 14 дни след сключването на договора за кредит. Това не се прилага, ако потребителят не е бил информиран за правото си на отказ в съответствие с член 21, параграф 1, буква п).**

2. Когато в случай на свързан договор за кредит националното законодателство, приложимо към [датата на влизане в сила на настоящата директива], вече предвижда, че на потребителя не могат да бъдат отпускани финансови средства преди изтичането на определен срок, държавите членки могат чрез дерогация от параграф 1 да предвидят, че срокът, посочен в този параграф, може да бъде намален до времетраенето на същия определен срок по изрично искане на потребителя.
3. Ако потребителят упражни правото си на отказ, той предприема следните мерки:
- а) уведомява кредитора[...] в съответствие с информацията, предоставена от кредитора[...] съгласно член 21, параграф 1, буква п), на [...] траен носител преди изтичането на срока, посочен в параграф 1;
 - б) връща [...] на кредитора[...] главницата и заплаща лихвата, натрупана върху нея от датата на усвояване на кредита до датата на връщане на главницата, без ненужно забавяне и не по-късно от 30 календарни дни след изпращането на уведомлението за отказ, посочено в буква а).
- Лихвата, посочена в първата алинея, буква б), се изчислява на базата на договорения лихвен процент. Кредиторът[...] няма право на никакво друго обезщетение от потребителя в случай на отказ, освен обезщетение за невъзстановимите разходи, платени от кредитора[...] на публичен административен орган.
4. Ако допълнителна услуга, свързана с договор за кредит [...], се предоставя от кредитора[...] или от трета страна въз основа на споразумение между третата страна и кредитора [...], потребителят повече не е обвързан от договора за допълнителната услуга, ако упражни правото си на отказ по отношение на договора за кредит [...] в съответствие с настоящия член.

5. Ако потребителят има право на отказ съгласно параграфи 1, 3 и 4 от настоящия член, членове 6 и 7 от Директива 2002/65/ЕО не се прилагат.
6. Държавите членки могат да предвидят, че параграфи 1—4 от настоящия член не се прилагат за договори за кредит[...], които съгласно националното право се сключват чрез услугите на нотариус, при условие че нотариусът потвърди, че са гарантирани правата на потребителя, предвидени съгласно членове 10 и 11 и членове 20 и 21.
7. Настоящият член не засяга нито едни правила от националното право, които установяват срок, в който изпълнението на договора не може да започне.

Член 27

Свързани договори за кредит

1. Държавите членки гарантират, че потребител, който е упражнил правото на отказ въз основа на правото на Съюза по отношение на договор за доставката на стоки или услуги, [...]повече не е обвързан от свързан договор за кредит.
2. Когато стоките или услугите, които са предмет на свързан договор за кредит, не са доставени, доставени са само частично или не съответстват на договора за доставката им, потребителят има правото да предяви претенции срещу кредитора[...], ако потребителят е предявил претенции срещу доставчика, но не е успял да получи удовлетворението, на което е имал право по закон или съгласно договора за доставка на стоки или услуги. Държавите членки определят до каква степен и при какви условия тези претенции могат да бъдат предявявани.
3. Настоящият член не засяга националните правила, според които кредиторът[...] носи солидарна отговорност по иск на потребителя срещу доставчика, когато покупката на стоки или услуги от доставчика е била финансирана с договор за кредит[...].

Член 28

Безсрочни договори за кредит[...]

1. Държавите членки гарантират, че потребителят може **да извърши** [...] стандартно прекратяване на договор за кредит с неопределен срок[...] безвъзмездно по всяко време, освен ако страните не са се договорили за срок на предизвестие. Този срок не надхвърля един месец.

Държавите членки гарантират, че кредиторът[...], ако е предвидено в договора за кредит[...], може да [...] **извърши** стандартно прекратяване на договор за кредит с неопределен срок[...], като даде на потребителя поне двумесечно предизвестие на [...] траен носител.

2. Държавите членки гарантират, че ако е предвидено в договора за кредит[...], кредиторът[...] може по обективни причини да прекрати правото на потребителя да усвоява суми по договор за кредит с неопределен срок. Кредиторът[...] информира потребителя за прекратяването и за причините за него на [...] траен носител, когато е възможно преди прекратяването и най-късно незабавно след това, освен ако предоставянето на такава информация не е забранено от законодателството на Съюза или националното право или не противоречи на целите на обществения ред или обществената сигурност.

Член 29

Предсрочно погасяване

1. Държавите членки гарантират, че потребителят има право на **пълно или частично** предсрочно погасяване по всяко време. В такива случаи потребителят има право на **пропорционално** намаляване на общите разходи по кредита **за потребителя** [...] за оставащата част от срока на договора. При изчисляването на това намаляване се вземат предвид всички разходи, наложени на потребителя от кредитора.

2. Държавите членки гарантират, че при предсрочно погасяване кредиторът има право на справедливо и обективно обосновано обезщетение за евентуални разходи, свързани пряко с предсрочното погасяване на кредита, при условие че предсрочното погасяване се извърши в период, за който лихвеният процент е фиксиран.

Обезщетението, посочено в първата алинея, не може да надхвърля 1 % от сумата на предсрочно погасения кредит, ако периодът между предсрочното погасяване и договореното прекратяване на договора за кредит надхвърля една година. Ако този период не надхвърля една година, обезщетението не надхвърля 0,5 % от сумата на предсрочно погасения кредит.

3. Държавите членки гарантират, че кредиторът няма право на обезщетението, посочено в параграф 2, когато е изпълнено едно от следните условия:
 - а) ако погасяването е осъществено по застрахователен договор, чиято цел е била предоставяне на гаранция за погасяването на кредит;
 - б) кредитът е предоставен под формата на овърдрафт;
 - в) погасяването попада в рамките на период, за който лихвеният процент не е фиксиран.

4. Чрез дерогация от параграф 2 държавите членки могат да предвидят, че:
- а) кредиторът има право на обезщетението, посочено в параграф 2, само при условие че размерът на предсрочното погасяване надхвърля прага, определен от националното право, който не надвишава 10 000 EUR в рамките на всеки период от 12 месеца;
 - б) кредиторът може по изключение да търси по-голямо обезщетение, ако може да докаже, че загубата, която е претърпял от предсрочното погасяване, надвишава сумата, определена съобразно параграф 2.

[...] Ако обезщетението, търсено от кредитора, надвишава действително претърпяната загуба от предсрочното погасяване, потребителят има право на съответно намаление.

[...] **В такъв случай** загубата се състои от разликата между първоначално договорената лихва и лихвения процент, при който кредиторът може да отпусне като кредит сумата, която е предсрочно погасена, на пазара по време на предсрочното погасяване и да вземе под внимание въздействието на предсрочното погасяване върху административните разходи.

6. Обезщетението, посочено в параграф 2, във всички случаи не надвишава размера на лихвата, която потребителят би платил през периода между предсрочното погасяване и договорената дата на прекратяване на договора за кредит.

ГЛАВА IX
ГОДИШЕН ПРОЦЕНТ НА РАЗХОДИТЕ И МАКСИМАЛНИ РАЗМЕРИ НА
ЛИХВЕНИТЕ ПРОЦЕНТИ И НА РАЗХОДИТЕ

Член 30

Изчисляване на годишния процент на разходите

1. Годишният процент на разходите се изчислява в съответствие с математическата формула, съдържаща се в част I от приложение IV. На годишна база той е равен на текущата стойност на всички ангажименти (усвоявания, погасявания и разходи), бъдещи или съществуващи, договорени между кредитора[...] и потребителя.
2. За целите на изчисляването на годишния процент на разходите се определят общите разходи по кредита за потребителя, с изключение на сумите, дължими от потребителя за неспазване на някое от задълженията му според договора за кредит[...], и разходите, различни от дължимата цена за покупка на стоки или услуги, независимо дали плащането по съответната сделка се извършва в брой или чрез кредит.

Разходите за поддържане на сметка за регистриране на погасяванията и усвояванията, разходите за използване на разплащателни средства за погасяванията и усвояванията и другите разходи, свързани с платежните операции, се включват в общите разходи по кредита за потребителя, освен ако откриването на сметката не е по избор и разходите по нея са посочени ясно и отделно в договора за кредит[...] или в друг договор, сключен с потребителя.

3. Изчисляването на годишния процент на разходите се основава на базовото допускане, че договорът за кредит[...] ще остане в сила за уговорения срок и че кредиторът[...] и потребителят ще изпълнят задълженията си при спазване на условията и сроковете, предвидени в договора за кредит[...].
4. При договори за кредит[...], които съдържат клаузи, позволяващи вариране на лихвения процент или вариране на някои разходи, съдържащи се в годишния процент на разходите, които са неизразими количествено към момента на изчисляването, годишният процент на разходите се изчислява въз основа на базовото допускане, че лихвеният процент и другите разходи остават фиксирани спрямо първоначалното ниво и приложими до изтичането на договора за кредит[...].
5. Когато е необходимо, за изчисляване на годишния процент на разходите [...] **се** използват допълнителните допускания, предвидени в част II от приложение IV.

Когато предвидените в настоящия член и в част II от приложение IV допускания са недостатъчни за изчисляването на годишния процент на разходите по еднакъв начин или вече не са адаптирани към търговската ситуация на пазара, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 45 за изменение на настоящия член и на част II от приложение IV с цел добавяне на необходимите допълнителни допускания за изчисляването на годишния процент на разходите или промяна на съществуващи допускания.

Член 31

[...] Мерки за ограничаване на размерите на лихвените проценти, на годишните проценти на разходите [...] или на общите разходи по кредита за потребителя[...]

1. **[...] Държавите членки въвеждат мерки, за да гарантират, че на потребителите не се начисляват прекомерно високи лихвени проценти, годишен процент на разходите по заеми или общи разходи по кредита.**

[...][...][...][...]

ГЛАВА X

**ЗАДЪЛЖЕНИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗВЪРШВАНЕТО НА ДЕЙНОСТТА И
ИЗИСКВАНИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ**

Член 32

*Задължения във връзка с извършването на дейността при отпускането на
потребителски кредити*

1. Държавите членки изискват кредиторът[...] **и** кредитният посредник[...] да действат честно, лоялно, прозрачно и професионално и да отчитат правата и интересите на потребителите при извършването на следните дейности:

- а) изготвяне на кредитни продукти;
- б) отпускане, извършване на посредничество или улесняване на отпускането на кредит;
- в) предоставяне на консултации във връзка с кредити;
- г) предоставяне на допълнителни услуги на потребителите;
- д) изпълнение на договор за кредит[...].

Дейностите, посочени в първа алинея, букви [...]б) и в), се основават на информацията относно положението на потребителя и всички специални изисквания, за които потребителят е съобщил, както и на разумни допускания за рисковете, свързани с положението на потребителя през срока на действие на договора за кредит[...].

Дейностите, посочени в първа алинея, буква в), се основават също на изискваната информация съгласно член 16, параграф 3, буква а).

2. Държавите членки гарантират, че начинът, по който кредиторите определят възнагажденията на служителите си и на кредитните посредници[...], и начинът, по който кредитните посредници[...] определят възнагажденията на служителите си, не им пречат да изпълняват задължението си, предвидено в параграф 1.
3. Държавите членки гарантират, че при установяването и прилагането на своите политики по отношение на възнагаждението на служителите, които отговарят за оценката на кредитоспособността, кредиторите спазват следните принципи по начин и в степен, които съответстват на тяхната големина, вътрешна организация, както и на характера, мащаба и сложността на дейностите им:
 - а) политиката на възнагаждение съответства на разумното и ефективно управление на риска, способства за него и не насърчава поемането на рискове, които надхвърлят равнището, приемливо за кредитора;

- б) политиката на възнаграждение съответства на стопанската стратегия, цели, ценности и дългосрочни интереси на кредитора и включва мерки за избягване на конфликти на интереси, по-специално като се предвижда възнаграждението да не зависи от броя или процента на одобрените искания за кредит.
4. Държавите членки гарантират, че когато кредиторите[...] **или** кредитните посредници[...] предоставят консултантски услуги, структурата на възнаграждение на участващите служители не накърнява способността им да действат в най-добрия интерес на потребителя и не зависи от целите по отношение на продажбите. За да постигнат тази цел, държавите членки могат също така да забранят плащането на комисиони от кредитора на кредитния посредник.
5. Държавите членки могат да забранят или да наложат ограничения за плащания от потребител към кредитор[...] **или** кредитен посредник[...] преди сключването на договор за кредит[...].

Член 33

Изисквания за познания и компетентност на служителите

1. Държавите членки гарантират, че кредиторите[...] **и** кредитните посредници[...] изискват от служителите си да притежават и да поддържат актуални познания и компетентност на подходящо равнище в областта на изготвянето, предлагането и предоставянето на договори за кредит[...], извършването на дейности за кредитно посредничество[...] **и** предоставянето на консултантски услуги[...]. Когато сключването на договор за кредит[...] включва допълнителна услуга, се изискват подходящи познания и компетентност по отношение на тази допълнителна услуга.
2. Държавите членки установяват минимални изисквания за познания и компетентност за служителите на кредиторите[...] **и** на кредитните посредници[...].

3. Държавите членки гарантират, че за спазването на изискванията, посочени в параграф 1, се упражнява надзор от страна на компетентните органи и че компетентните органи разполагат с правомощия да изискват от кредиторите[...] **и** кредитните посредници[...] да предоставят доказателствата, определени от компетентния орган като необходими, за да може да бъде осъществен посоченият надзор.

ГЛАВА XI

ФИНАНСОВО ОБРАЗОВАНИЕ И ПОДКРЕПА ЗА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ ВЪВ ФИНАНСОВИ ЗАТРУДНЕНИЯ

Член 34

Финансово образование

1. Държавите членки насърчават прилагането на мерки в подкрепа на образованието на потребителите във връзка с отговорното вземане на кредити и управление на задълженията, по-специално по отношение на договорите за потребителски кредит. [...] **Държавите членки гарантират, че** на потребителите се предоставя **ясна** и обща информация относно процеса на отпускане на кредити, която да ги напътства, особено тези, които теглят потребителски кредит за пръв път, и по-специално относно цифровите инструменти.

Държавите членки също така [...] **гарантират разпространението на** информацията за напътствията, които потребителските организации и националните органи могат да предоставят на потребителите.

- [...]2. Комисията извършва оценка и публикува доклад относно услугите, които се предлагат за повишаване на финансовото образование на потребителите в държавите членки, и набелязва примери за най-добри практики, които биха могли да се доразвият с цел повишаване на осведомеността на потребителите по финансовите въпроси.

Член 35

Просрочени задължения и мерки за предоставяне на отсрочки

1. Държавите членки изискват от кредиторите да разполагат с адекватни политики и процедури, за да полагат усилия да предоставят, когато е целесъобразно, разумни отсрочки, преди да открият процедура по реализиране на обезпечението. При тези мерки за предоставяне на отсрочки се взема предвид, наред с другите елементи, положението на потребителя, като те може да се състоят от посочените по-долу варианти, наред с другите възможности:
 - a) пълно или частично рефинансиране на договор за кредит;
 - б) изменение на съществуващите условия на договор за кредит, което може да включва, наред с другото:
 - i) удължаване на срока на договора за кредит;
 - ii) промяна на вида на договора за кредит;
 - iii) разсрочване на плащането на всички или на част от погасителните вноски за даден период;
 - iv) промяна на лихвения процент;
 - v) предлагане на гратисен период;
 - vi) частично погасяване;
 - vii) превалутиране;
 - viii) частично опрощаване и консолидиране на задълженията.
2. Списъкът на евентуалните мерки в параграф 1, буква б) не засяга правилата, определени в националното право, и не налага държавите членки да предвидят всички тези мерки в националното право.

3. В случаите, при които кредиторът има право да определя и налага такси на потребителя поради просрочено плащане, държавите членки могат да изискват тези такси да не надвишават сумата, необходима за възстановяване на разходите, направени от кредитора в резултат на просроченото плащане.
4. Държавите членки могат да разрешат на кредиторите да налагат допълнителни такси на потребителя в случай на просрочено плащане. В този случай държавите членки въвеждат максимален размер за тези такси.
5. Държавите членки не възпират страните по договор за кредит да постигнат изрично споразумение, че връщането или прехвърлянето на кредитора на стоките, които са предмет на свързан договор за кредит, или приходите от тяхната продажба ще бъдат достатъчни за връщането на кредита.

Член 36

Консултантски услуги

Държавите членки гарантират достъп до консултантски услуги в областта на задълженията на потребителите, **които изпитват или може да изпитат затруднения при изпълнението на своите финансови ангажименти.**

ГЛАВА XII

КРЕДИТОРИ И КРЕДИТНИ ПОСРЕДНИЦИ

Член 37

Даване на разрешение за извършване на дейност, регистрация и надзор на [...]некредитни и неразплащателни институции

1. Държавите членки гарантират, че за кредиторите[...] и кредитните посредници[...], които не са[...] **ниито** кредитни институции съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013, **ниито** **разплащателни институции съгласно определението в член 4, точка 4 от Директива (ЕС) 2015/2366, нито институции за електронни пари съгласно определението в член 2, точка 1 от Директива 2009/110/ЕО,** се прилагат адекватни процедури за даване на разрешение и механизми за регистрация и надзор, установени от независим компетентен орган.

2. Държавите членки могат да решат да не прилагат изискванията за даване на разрешение и регистрация, посочени в параграф 1, по отношение на:

- а) доставчици на стоки или услуги, действащи като кредитни посредници в спомагателно качество; и/или,**
- б) доставчици на стоки и услуги, действащи като кредитори в спомагателно качество, които отпускат кредит под формата на разсрочено плащане за закупуване на стоки и услуги, които те предлагат, ако кредитът се предоставя без лихва и без други разходи.**

Член 38

Специфични задължения на кредитните посредници

Държавите членки изискват от кредитните посредници:

- а) да посочват в рекламите и документацията, предназначени за потребителите, обхвата на своите правомощия и дали работят само с един или с повече кредитори или дали са независими посредници;
- б) да съобщават на потребителя евентуалното възнаграждение, платимо от потребителя на кредитния посредник за предоставяните от него услуги;
- в) да договорят с потребителя евентуалното възнаграждение, посочено в буква б), на [...] траен носител, преди да бъде сключен договорът за кредит;
- г) да съобщават на кредитора евентуалното възнаграждение, посочено в буква б), за целите на изчисляването на годишния процент на разходите.

ГЛАВА XIII
ЦЕСИЯ НА ПРАВА И РАЗРЕШАВАНЕ НА СПОРОВЕ

Член 39

Цесия на права

1. Държавите членки гарантират, че когато правата на кредитора съгласно договор за кредит[...] или самият договор са цедирани на трета страна, потребителят има право да предяви срещу цесионера всички възражения, с които е разполагал срещу първоначалния кредитор, включително и възражението за прихващане, когато последното е допустимо в съответната държава членка.
2. Държавите членки изискват първоначалният кредитор[...] да информира потребителя за цесията, посочена в параграф 1, освен в случаите, когато първоначалният кредитор, в съгласие с цесионера, продължава да обслужва кредита по отношение на потребителя.

Член 40

Извънсъдебно разрешаване на спорове

1. Държавите членки гарантират, че потребителите имат достъп до адекватни и ефективни процедури за извънсъдебно разрешаване на спорове за уреждането на спорове между потребители и кредитори[...] **или** кредитни посредници[...] във връзка с[...] **договори за кредит**, установени по силата на настоящата директива, като се използват съществуващите органи, когато е целесъобразно. Процедурите за извънсъдебно разрешаване на спорове и субектите, които ги предлагат, спазват установените в Директива 2013/11/ЕС изисквания за качество.

2. Държавите членки насърчават субектите, извършващи разрешаването на спорове, посочено в параграф 1, да си сътрудничат, за да могат да разрешават и трансгранични спорове, отнасящи се до договори за кредит[...].

ГЛАВА XIV

КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ

Член 41

Компетентни органи

1. Държавите членки определят националните компетентни органи, които са оправомощени да осигуряват прилагането и спазването на настоящата директива (наричани по-нататък „компетентните органи“), и гарантират, че на тези органи са предоставени правомощия за разследване и прилагане, както и адекватни ресурси, необходими за ефективното и ефикасно изпълнение на задълженията им.

Компетентните органи са публични органи или институции, признати от националното право или от публични органи, изрично оправомощени за тази цел от националното право. Те не са кредитори[...] **или** кредитни посредници[...].

2. Държавите членки гарантират, че компетентните органи, всички лица, които работят или които са работили за компетентните органи, както и одиторите и експертите, обучени от компетентните органи, са обвързани от задължението за спазване на професионална тайна. Никаква поверителна информация, която те могат да получават в хода на изпълнението на задълженията си, не може да бъде разкривана на каквито и да било лица или органи, освен в обобщена или съкратена форма, [...] **без да се засягат случаите, обхванати от наказателното право или от настоящата директива. Това обаче не възпрепятства компетентните органи да обменят или изпращат поверителна информация в съответствие с националното право и с правото на Съюза.**

3. Държавите членки гарантират, че компетентните органи са едно от следните или и двете заедно:
- а) компетентни органи съгласно определението в член 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета²²;
 - ([...]б) органи, различни от компетентните органи, посочени в буква а), при условие че националните закони, подзаконови или административни разпоредби изискват тези органи да си сътрудничат с компетентните органи, посочени в буква а), когато това е необходимо с оглед на изпълнението на задълженията им съгласно настоящата директива.
4. Държавите членки гарантират, че органите, определени за компетентни с цел осигуряване на прилагането и спазването на настоящата директива, отговарят на критериите, определени в член 5 от Регламент (ЕС) № 2017/2394.
5. Държавите членки информират Комисията за определените от тях компетентни органи и всички промени в тях, като при наличие на повече от един компетентен орган на своята територия посочват евентуалното разпределение на съответните функции между тези компетентни органи. Първото такова уведомление се прави възможно най-скоро, но не по-късно от две години след датата на влизане в сила на Директивата.
6. Компетентните органи упражняват правомощията си в съответствие с националното право:
- а) пряко от свое име или под надзора на съдебните органи; или

²² Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията (ОВ L 331, 15.12.2010 г., стр. 12).

- б) като сезират съдилища, които са компетентни да вземат необходимото решение, включително, когато е подходящо, чрез обжалване, ако искането за вземане на необходимото решение не е било уважено.
7. Когато на тяхна територия има повече от един компетентен орган, държавите членки гарантират, че съответните им функции са ясно определени и че тези органи работят в тясно сътрудничество помежду си, за да могат ефективно да изпълняват задълженията си.
8. Комисията публикува списък на компетентните органи в *Официален вестник на Европейския съюз* поне веднъж годишно и го актуализира постоянно на своя уебсайт.

ГЛАВА XV

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 42

Равнище на хармонизация

1. Доколкото настоящата директива съдържа хармонизирани разпоредби, държавите членки не могат да запазят или да въведат в националното си право разпоредби, различни от предвидените в настоящата директива, освен ако в настоящата директива не се предвижда друго.
2. [...] **До постигането на по-нататъшна хармонизация, когато** дадена държава членка се възползва от регулаторните възможности, посочени в член 2, параграф 5, **член 2, параграф 6, член 2, параграф 6а, член 8, параграф 1, [...] член 14, параграф 2, член 14, параграф 3, член 14, параграф 4, член 16, параграф 4, член 18, параграф 9, [...] член 26, параграф 2, член 26, параграф 6, [...] член 29, параграф 4, член 32, параграф 5, член 35, параграф 3, член 35, параграф 4 и член 37, параграф 2,** тя [...] **уведомява без забавяне** Комисията за това, както и за всякакви последващи промени. **Комисията оповестява тази информация на уебсайт или по друг леснодостъпен начин.** Държавите членки също така предприемат подходящи мерки за разпространяване на тази информация сред националните кредитори и кредитни посредници[...] и потребителите.

Член 43

Императивен характер на настоящата директива

1. Държавите членки гарантират, че потребителите не могат да се откажат от правата, предоставени им с националните мерки за транспониране на настоящата директива.
2. Държавите членки гарантират, че разпоредбите, приети за транспониране на настоящата директива, не могат да бъдат заобиколени в резултат на начина, по който са формулирани договорите.

[...]Член 44

Санкции

1. Държавите членки установяват правила относно санкциите за нарушаване на националните разпоредби, приети съгласно настоящата директива, и вземат всички необходими мерки за гарантирано прилагане на тези санкции. Предвидените наказания трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи. Държавите членки уведомяват Комисията за тези правила и мерки до [*Служба за публикации: моля посочете дата — шест месеца след крайния срок за транспониране*] и я уведомяват незабавно за всяко последващо изменение, което ги засяга.
2. [...]

3. Държавите членки предвиждат възможността компетентният орган да оповестява пред обществеността всяка административна санкция, която е наложена за нарушаването на мерките, приети в съответствие с настоящата директива, доколкото това оповестяване не би изложило на сериозна опасност финансовите пазари или не би причинило непропорционална вреда на засегнатите страни.

Член 45

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 30, параграф 5, се предоставя на Комисията за срок от пет години, считано от xx xx xxxx г. Комисията изготвя доклад относно делегирането на правомощия не по-късно от девет месеца преди изтичането на петгодишния срок. Делегирането на правомощия се продължава мълчаливо за срокове с еднаква продължителност, освен ако Европейският парламент или Съветът не възразят срещу подобно продължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на всеки срок.
3. Делегирането на правомощия, посочено в член 30, параграф 5, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.
5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.

6. Делегиран акт, приет съгласно член 30, параграф 5, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът са представили възражения в срок от три месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и на Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок може да се удължи с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 46

Преглед и мониторинг

1. На всеки пет години и за първи път пет години след датата на прилагане Комисията извършва оценка на настоящата директива. Оценката обхваща праговете, установени в член 2, параграф 2, буква в) и в част II от приложение IV, и процентите, използвани за изчисляване на обезщетението в случай на предсрочно погасяване, както е предвидено в член 29, така че те да бъдат оценени в светлината на икономическите тенденции в Съюза и състоянието на съответния пазар.
2. Освен това Комисията **по-специално** осъществява мониторинг на последствията от наличието на регулаторните възможности, посочени в член 42, по отношение на **функционирането на** вътрешния пазар и потребителите.
3. Комисията докладва резултатите от оценката, посочена в параграфи 1 и 2, на Европейския парламент и на Съвета, като този доклад е придружен от законодателно предложение, ако това е целесъобразно.

Член 47

Отмяна и преходни разпоредби

Директива 2008/48/ЕО се отменя, считано от [Служба за публикации: моля посочете дата — шест месеца след крайния срок за транспониране].[...] ²³[...]

Директива 2008/48/ЕО също продължава да се прилага за договори за кредит, сключени преди [Служба за публикации: моля посочете дата — шест месеца след крайния срок за транспониране], до [тяхното прекратяване].

Въпреки това членове 23 и 24, член 25, параграф 1, второ изречение, член 25, параграф 2 и членове 28 и 39 от настоящата директива се прилагат за всички договори за кредит с неопределен срок, сключени преди [Служба за публикации: моля посочете дата — шест месеца след крайния срок за транспониране].

Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящата директива и се четат съгласно таблицата на съответствието, дадена в приложение V.

²³ [...]

Член 48

Транспониране

1. Държавите членки приемат и публикуват най-късно до [*Служба за публикации: моля посочете дата — 24 месеца от датата, на която е приета директивата*] законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби. Те прилагат тези разпоредби от [*Служба за публикации: моля посочете дата — шест месеца след крайния срок за транспониране*].

[...]

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 49

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 50
Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

ПРИЛОЖЕНИЕ I

**СТАНДАРТНА ЕВРОПЕЙСКА ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПОТРЕБИТЕЛСКИ
КРЕДИТ**

1. Основни елементи на кредита

[Част от текста по-долу е преместена от приложение II с промени]

<p>Общ размер на кредита</p> <p><i>Общият размер на кредита е горната граница или общата сума, предоставена по договора за кредит [...].</i></p>	
<p>Срок на договора за кредит [...]</p>	
<p>Годишен процент на разходите (ГПР) и обща сума, която трябва да бъде заплатена</p> <p><i><u>ГПР</u> е общата стойност на разходите, изразена като годишен процент от общия размер на кредита. ГПР помага при съпоставянето на различните оферти за сключване на договор.</i></p> <p><i><u>Общата сума, която трябва да бъде заплатена, е размерът на заетата главница заедно с лихвите и възможните разходи, свързани с кредита.</u></i></p>	<p align="center">[...]</p> <p align="center"><i><u>[Сума на общия размер на кредита и на общите разходи по кредита]</u></i></p>
<p>Когато е приложимо</p> <p>Кредитът се отпуска под формата на отложено плащане за стока или услуга или е обвързан с доставката на конкретни стоки или с предоставянето на услуга</p> <p>Наименование на стоката/услугата</p> <p>Цена</p>	
<p><u>Погасителни вноски и, ако е уместно, ред за тяхното разпределение</u></p>	<p><u>Трябва да бъде заплатено следното:</u></p> <p><u>[Размер, брой и честота на плащанията, извършвани от потребителя]</u></p> <p><u>Лихвите и/или разходите се заплащат по следния начин:</u></p>

Разходи при просрочени плащания <i>Пропускането на плащания може да има сериозни последици за Вас (например принудителна продажба) и да затрудни получаването на кредит в бъдеще.</i>	Ще Ви се начислят [...] (приложим лихвен процент, механизъм за регулирането му и, когато е приложимо, лихви за просрочие)] за просрочени плащания.
<u>Наличие или отсъствие на право на отказ</u>	<u>Да / Не</u>
<u>Когато е приложимо – Упражняване на правото на отказ</u>	<u>Имате право на отказ от договора за кредит в срок 14 календарни дни.</u> <u>Практически указания относно упражняването на правото на отказ, указващи, наред с другото, адреса, на който следва да се изпрати уведомлението, с което се упражнява правото на отказ, и последиците от неупражняване на правото на отказ</u>

[...] Идентификационни данни и данни за контакт на кредитора или [...] кредитния посредник [...] [...]

Когато е приложимо	
Кредитор	[Идентификационни данни]
Адрес Телефонен номер Имейл [...] * Уебадрес (*)	[Адрес, предназначен за използване от потребителя]
Когато е приложимо	
Кредитен посредник	[Идентификационни данни]
Адрес Телефонен номер Имейл [...] * Уебадрес (*)	[Адрес, предназначен за използване от потребителя]
Когато е приложимо	
[...]	[...]

[...][...][...][...] * [...] *	[...]
(*) Тази информация не е задължителна.	

Навсякъде, където е указано „където е приложимо“, кредиторът [...] трябва да попълни съответното поле, ако информацията се отнася до кредитния продукт, или да заличи информацията или целия ред, ако информацията не е свързана със съответния вид кредит.

Полетата, заградени с квадратни скоби, дават пояснения за кредитора [...] и трябва да се заместят със съответната информация.

[...] **Посочената по-горе информация** трябва да бъде поместена на една страница [...] **в началото** на формуляра „Стандартна европейска информация относно потребителски кредит“, **да се откроява**, да бъде ясно четлива и [...] адаптирана, за да се вземат предвид техническите ограничения на носителя, върху който се намира.

2. Описание на основните характеристики на кредитния продукт (в допълнение към информацията, която фигурира на първата страница)

<i>Вид на кредита</i>	
[...][...]	
Условия за усвояване <i>Това означава как и кога ще получите парите.</i>	
[...]	
[...]	[...]/[...]/[...]
[...]/[...]	[...]
[...][...][...][...]	

<p>Когато е приложимо</p> <p>Изисквани обезпечения</p> <p><i>Това е описание на обезпечението, което следва да предоставите във връзка с договора за кредит.</i></p>	[Видове обезпечения]
<p>Когато е приложимо</p> <p>Погасяванията не водят до незабавно погасяване на главницата.</p>	
<p>Когато е приложимо</p> <p>Цената е била индивидуализирана въз основа на автоматизирано вземане на решения.</p>	

3. Разходи по кредита (в допълнение към информацията, която фигурира на първата страница)

<p>Лихвен процент по кредита или, когато е приложимо, различни лихвени проценти, приложими към договора за кредит[...]</p> <p><u>Условията за прилагането на лихвения процент или на всеки лихвен процент, когато при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, и, когато има такъв, показателят или референтният лихвен процент, приложим за всеки първоначален лихвен процент, както и периодите, условията и процедурата за промяна на всеки лихвен процент</u></p>	<p>[%</p> <p>— фиксиран или</p> <p>— променлив (с показател или базов процент, приложим за първоначалния лихвен процент),</p> <p>периоди]</p>
<p>[...]/.../...]</p> <p><u>Представителен пример, илюстриращ годишния процент на разходите (ГПР) и общата сума, дължима от потребителя, като се посочват всички допускания, използвани за изчисляване на годишния процент на разходите</u></p>	<p><i>[...]</i> Да се въведе представителен пример [...]</p>

<p>Дали е задължително за получаването на кредита изобщо или при предлаганите условия да се сключи:</p> <p>— застраховка за обезпечаване на кредита, или</p> <p>— договор за друга допълнителна услуга?</p> <p><i>Ако разходите за тези услуги не са известни на кредитора [...], те не се включват в ГПР.</i></p>	<p>Да/не [ако да, вид застраховка]</p> <p>Да/не [ако да, вид допълнителна услуга]</p>
<p>Свързани разходи</p>	
<p>Когато е приложимо</p> <p>Поддържането на една или няколко сметки е необходимо за регистрирането както на погасителните вноски, така и на усвояванията.</p>	
<p>Когато е приложимо</p> <p>Сума на разходите за използване на определено разплащателно средство (напр. кредитна карта)</p>	
<p>Когато е приложимо</p> <p>Всякакви други разходи, произтичащи от договора за кредит [...]</p>	
<p>Когато е приложимо</p> <p>Условия, при които горепосочените разходи, свързани с договора за кредит [...], могат да бъдат променени</p>	
<p>Когато е приложимо</p> <p>Задължение да се платят нотариални такси</p>	
<p>[...][...]</p>	<p>[...]</p>

4. Други важни правни аспекти

[...][...]	
<p>Предсрочно погасяване</p> <p><i>Имате право на частично или пълно предсрочно погасяване на кредита по всяко време.</i></p>	
<p>Когато е приложимо</p> <p>Кредиторът има право на обезщетение при предсрочно погасяване.</p>	<p>[Определяне на обезщетението (метод за изчисляване) в съответствие с разпоредбите за прилагане на член 29 от Директива .]</p>
<p>Справки в бази данни</p> <p><i>Кредиторът [...] трябва да Ви информира [...] без забавяне и безплатно за резултата от справката в база данни, ако молбата за кредит е отхвърлена въз основа на нея. Това не е приложимо, ако предоставянето на такава информация е забранено от правото на Съюза или е в противоречие с целите на общественения ред или обществената сигурност.</i></p>	
<p>Право на проектодоговор за кредит [...]</p> <p><i>Имате право, при поискване, да получите безплатно копие от проектодоговора за кредит [...]. Тази разпоредба не се прилага, ако в момента на Вашето искане кредиторът [...] не желае да пристъпи към сключването на договор за кредит [...] с Вас.</i></p>	

Когато е приложимо Срок, през който кредиторът [...] е обвързан от предоговорната информация	Тази информация е валидна от ... до ...
Относно обезщетенията <i>Имате право на извънсъдебен механизъм за подаване на жалби и търсене на обезщетение.</i>	[Извънсъдебен механизъм за подаване на жалби и търсене на обезщетение и начини за достъп до него]

Когато е приложимо

5. Допълнителна информация в случай на дистанционна търговия на финансови услуги

а) Относно кредитора [...]	
Когато е приложимо Представител на кредитора [...] във Вашата държава членка на пребиваване Адрес Телефонен номер Имейл [...] * Уебадрес (*)	[Идентификационни данни] [Адрес, предназначен за използване от потребителя]
Когато е приложимо Регистрация	[Търговският регистър, в който е вписан кредиторът [...], и регистрационният му номер или еквивалентно средство за идентификация в този регистър]
Когато е приложимо Надзорен орган	
б) Относно договора за кредит [...]	
[...]/[...]	[...]

Когато е приложимо Правото, възприето от кредитора [...] като основа на отношенията с Вас преди сключването на договора за кредит	
Когато е приложимо Клауза, определяща приложимото към договора за кредит право [...] и/или относно компетентния съд	[Да се въведе съответната клауза]
Когато е приложимо Езиков режим	Информацията и договорните условия ще се предоставят на [конкретен език]. С Ваше съгласие възнамеряваме да водим кореспонденция на [конкретен език/езици] за срока на договора за кредит.
в) Относно обезщетенията	
Достъп до извънсъдебен механизъм за подаване на жалби и търсене на обезщетение	[Извънсъдебен механизъм за подаване на жалби и търсене на обезщетение за потребителя, който е страна по договор от разстояние, и начин за достъп до този механизъм]
(*) Кредиторът попълва тази информация по избор [...].	

ПРИЛОЖЕНИЕ II

[...]

[Текстът е преместен в приложение I с промени]

ПРИЛОЖЕНИЕ III

ЕВРОПЕЙСКА ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПОТРЕБИТЕЛСКИ КРЕДИТ

Потребителски кредит, предлаган от определени кредитни организации (член 2, параграф 5 от Директива ...)

Преобразуване на дълг

1. Основни елементи на кредитния продукт

<u>Общ размер на кредита</u> <u>Общият размер на кредита е горната граница или общата сума, предоставена по договора за кредит.</u>	
<u>Срок на договора за кредит</u>	
<u>Когато е приложимо</u> <u>Годишен процент на разходите (ГПР) и обща сума, която трябва да бъде заплатена</u> <u>ГПР е общата стойност на разходите, изразена като годишен процент от общия размер на кредита. ГПР помага при съпоставянето на различните оферти за сключване на договор.</u> <u>Общата сума, която трябва да бъде заплатена, е размерът на заетата главница заедно с лихвите и възможните разходи, свързани с кредита.</u>	<u>[Сума на общия размер на кредита и на общите разходи по кредита]</u>
<u>Когато е приложимо</u> <u>Кредитът се отпуска под формата на отложено плащане за стока или услуга или е обвързан с доставката на конкретни стоки или с предоставянето на услуга</u> <u>Наименование на стоката/услугата</u> <u>Цена</u>	
<u>Погасителни вноски и, ако е уместно, ред за тяхното разпределение</u>	<u>Трябва да бъде заплатено следното:</u> <u>[Представителен пример за план на погасителните вноски, посочващ размера, броя и честотата на плащанията от страна на потребителя]</u>

<p><u>Разходи в случай на просрочени плащания</u></p> <p><u>Пропускането на плащания може да има сериозни последствия за Вас (например принудителна продажба) и да затрудни получаването на кредит в бъдеще.</u></p>	<p><u>Ще Ви се начислят [...] (приложим лихвен процент, механизъм за регулирането му и, когато е приложимо, лихви за просрочие)] за просрочени плащания.</u></p>
--	---

[...] Идентификационни данни и данни за контакт на кредитора или кредитния посредник

Кредитор	[Идентификационни данни]
Адрес Телефонен номер Емейл [...] * Уебадрес (*)	[Адрес, предназначен за използване от потребителя]
Когато е приложимо	
Кредитен посредник	[Идентификационни данни]
Адрес Телефонен номер Емейл [...] * Уебадрес (*)	[Адрес, предназначен за използване от потребителя]
(*) Тази информация не е задължителна.	

Навсякъде, където е указано „където е приложимо“, кредиторът трябва да попълни съответното поле, ако информацията се отнася до кредитния продукт, или да заличи информацията или целия ред, ако информацията не е свързана със съответния вид кредит.

Полетата, заградени с квадратни скоби, дават пояснения за кредитора и трябва да се заместят със съответната информация.

Посочената по-горе информация трябва да бъде поместена на една страница в началото на формуляра „Европейска информация относно потребителски кредит“, да се откроява, да бъде ясно четлива и адаптирана, за да се вземат предвид техническите ограничения на носителя, върху който се намира.

2. Описание на основните характеристики на кредитния продукт (в допълнение към информацията, която фигурира на първата страница)

Вид на кредита	
[...]/[...]	
[...]	
Когато е приложимо От Вас може да бъде поискано по всяко време да погасите изцяло кредита.	
Когато е приложимо Цената е била индивидуализирана въз основа на автоматизирано вземане на решения.	

3. Разходи по кредита (в допълнение към информацията, която фигурира на първата страница)

<p>Лихвен процент по кредита или, когато е приложимо, различни лихвени проценти, приложими към договора за кредит</p> <p><u>Условията за прилагането на лихвения процент или на всеки лихвен процент, когато при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, и, когато има такъв, показателят или референтният лихвен процент, приложим за всеки първоначален лихвен процент, както и периодите, условията и процедурата за промяна на всеки лихвен процент</u></p>	<p>[%</p> <p>— фиксиран или</p> <p>— променлив (с показател или базов процент, приложим за първоначалния лихвен процент)],</p>
<p><u>Представителен пример, илюстриращ годишния процент на разходите (ГПР), като се посочват допусканията, използвани за изчисляване на ГПР[...][...][...]</u></p>	<p>[[...] Да се въведе представителен пример [...]]</p>
<p>Когато е приложимо</p> <p>Разходи</p> <p>Когато е приложимо</p> <p>Условията, при които тези разходи могат да се променят</p>	<p>[Разходите, приложими от момента на сключване на кредита]</p>
<p>[...]</p>	<p>[...]</p>

4. Други важни правни аспекти

Прекратяване на договора за кредит	[Условия и ред за прекратяване на договора за кредит]
Справки в бази данни <i>Кредиторът трябва да Ви информира [...] без забавяне и безплатно за резултата от справката в база данни, ако молбата за кредит е отхвърлена въз основа на нея. Това не е приложимо, ако предоставянето на такава информация е забранено от правото на ЕС или е в противоречие с целите на обществения ред или обществената сигурност.</i>	
Когато е приложимо	
Срок, през който кредиторът е обвързан от преддоговорната информация	Тази информация е валидна от ... до ...

Когато е приложимо

5. Допълнителна информация

[...]	[...]/[...]
[...]	
Предсрочно погасяване <i>Имате право на частично или пълно предсрочно погасяване на кредита по всяко време.</i> Когато е приложимо Кредиторът има право на обезщетение при предсрочно погасяване.	[Определяне на обезщетението (метод за изчисляване) в съответствие с разпоредбите за прилагане на член 16 от Директива 2008/48/ЕО]

Относно обезщетенията <i>Имате право на извънсъдебен механизъм за подаване на жалби и търсене на обезщетение.</i>	[Извънсъдебен механизъм за подаване на жалби и търсене на обезщетение и начини за достъп до него]
--	---

Когато е приложимо

6. Допълнителна информация в случай на дистанционна търговия на финансови услуги

а) Относно кредитора	
Когато е приложимо	
Представител на кредитора във Вашата държава членка на пребиваване	[Идентификационни данни]
Адрес	[Адрес, предназначен за използване от потребителя]
Телефонен номер	
Имейл	
[...] *	
Уебадрес (*)	
Когато е приложимо	
Регистрация	[Търговски регистър, в който е вписан кредиторът, и регистрационен номер или еквивалентно средство за идентификация в този регистър]
Когато е приложимо	
Надзорен орган	

б) Относно договора за кредит	
[...]/.../[...][...]	[...]
Когато е приложимо Правото, възприето от кредитора като основа на отношенията с Вас преди сключването на договора за кредит	
Когато е приложимо Клауза, определяща приложимото към договора за кредит право и/или относно компетентния съд	[Да се въведе съответната клауза]
Когато е приложимо Езиков режим	Информацията и договорните условия ще се предоставят на [конкретен език]. С Ваше съгласие възнамеряваме да водим кореспонденция на [конкретен език/езици] за срока на договора за кредит.
в) Относно обезщетенията Достъп до извънсъдебен механизъм за подаване на жалби и търсене на обезщетение	[Извънсъдебен механизъм за подаване на жалби и търсене на обезщетение за потребителя, който е страна по договор от разстояние, и начин за достъп до този механизъм]
(*) Кредиторът попълва тази информация по избор.	

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

I. Базисно уравнение, изразяващо равенството между усвояванията, от една страна, и погасяванията и разходите, от друга страна.

Базисното уравнение, с което се изчислява годишният процент на разходите (ГПР), установява равенство на годишна основа между сбора на настоящите стойности на усвоените суми, от една страна, и сбора на настоящите стойности на погасителните вноски и платените разходи, от друга страна, а именно:

$$\sum_{k=1}^m C_k (1 + X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (1 + X)^{-S_l}$$

където:

— X	е ГПР,
— m	е поредният номер на последното усвояване по кредита,
— k	е поредният номер на усвояване по кредита, следователно $1 \leq k \leq m$,
— C _k	е размерът на усвояването k,
— t _k	е интервалът, изразен в години и части от година, между датата на първото усвояване на сума по кредита и датата на следващите усвоявания на суми по кредита, следователно $t_1 = 0$,
— m'	е поредният номер на последната погасителна вноска или плащане на разходи,
— l	е поредният номер на погасителна вноска или плащане на разходи,

— D ₁	е размерът на погасителна вноска или плащане на разходи,
— s ₁	е интервалът, изразен в години и части от годината, между датата на първото усвояване на сума по кредита и датата на всяка погасителна вноска или плащане на разходи.

Забележки

- а) Не е необходимо сумите, платени от двете страни по различно време, да са равни, нито да се заплащат на еднакви интервали.
- б) Началната дата е датата на първото усвояване.
- в) Интервалите между датите, използвани в изчисленията, се изразяват в години или в части от годината. Приема се, че годината има 365 дни (или 366 дни през високосните години), 52 седмици или 12 осреднени месеца. Приема се, че месецът има 30,41666 дни (т.е. 365/12), независимо дали годината е високосна, или не.

Когато интервалите между датите, използвани при изчисленията, не могат да бъдат изразени като цяло число седмици, месеци или години, те се изразяват като цяло число на един от тези периоди в съчетание с определен брой дни. Когато се използват дни:

- i) се брои всеки ден, включително съботите, неделите и празниците;
- ii) равните периоди и дните се броят обратно, като се започва от датата на първото усвояване;
- iii) продължителността на периода в дни се получава, като не се брои първият ден и се брои последният ден, и се изразява в години чрез разделяне на този период на броя на дните (365 или 366) на цялата година, като се брои обратно от последния ден към същия ден на предходната година.

- г) Резултатът от изчислението се изразява с точност до поне един знак след десетичната запетая. Ако цифрата след десетичната запетая е по-голяма или равна на 5, предхождащата я цифра след десетичната запетая се закръгля с една единица нагоре.
- д) Уравнението може да бъде преобразувано чрез използване на прост сбор и понятието за парични потоци (A_k), които ще бъдат положителни или отрицателни, с други думи или ще бъдат получени, или ще бъдат изплатени за периодите от 1 до n , изразени в години, тоест:

$$S = \sum_{k=1}^n A_k (1 + X)^{-t_k}$$

където S е текущият баланс на потоците. Ако целта е да се поддържа равенство на паричните потоци, тази стойност ще бъде нула.

II. Допълнителни допускания за изчисляването на ГПР.

- а) Ако в договора за кредит [...] на потребителя се предоставят различни възможности по отношение на усвояването му, се приема, че общият размер на кредита е усвоен незабавно и изцяло.
- б) Ако в договора за кредит [...] на потребителя като цяло се предоставят различни възможности по отношение на усвояването му, но при различните начини на усвояване се предвижда ограничение по отношение на размера и срока на кредита, се приема, че кредитът е усвоен на най-ранната дата, предвидена в договора за кредит [...], и при съответните ограничения относно усвояването.
- в) Ако в договора за кредит [...] се предвиждат различни начини на усвояване с различни разходи или лихвени проценти, се приема, че общият размер на кредита е усвоен при най-високите разходи и лихвен процент, прилагани за най-обичайния механизъм за усвояване при този вид договор за кредит [...].

- г) В случай на овърдрафт общата сума по кредита се смята за усвоена изцяло и за целия срок на договора за кредит. Ако срокът на овърдрафта не е известен, ГПР се изчислява въз основа на допускането, че срокът на кредита е три месеца.
- д) При безсрочен договор за кредит [...], различен от овърдрафт, се прави допускането, че:
- i) кредитът се предоставя за срок от една година, считано от датата на първоначалното му усвояване, и че окончателното плащане от страна на потребителя погасява остатъка от главницата, лихвата и други разходи, ако има такива;
 - ii) главницата се погасява от потребителя на равни месечни вноски, които започват един месец след датата на първоначалното усвояване. В случаите обаче, когато главницата трябва да бъде погасена изцяло с еднократно плащане в рамките на всеки погасителен период, се смята, че последователните усвоявания и погасявания на цялата главница от страна на потребителя се осъществяват в рамките на една година. Лихвата и другите разходи се начисляват в съответствие с тези усвоявания и погасявания на главницата и съобразно разпоредбите в договора за кредит [...].
- За целите на тази точка „безсрочен договор за кредит [...]“ означава договор за кредит [...] без установен срок, включително кредити, които трябва да бъдат погасени изцяло в рамките на определен срок или след него, но след погасяването им се предоставят отново за усвояване.
- е) При договори за кредит [...], различни от овърдрафт и безсрочни договори за кредит [...], както е посочено в допусканията по букви г) и д):

- i) ако датата или сумата на дължимата от потребителя вноска за погасяване на главницата не може да бъде установена, се приема, че погасяването е извършено на най-ранната дата, предвидена в договора за кредит [...], и в най-малкия размер, **предвиден** в договора за кредит [...];
- ii) ако периодът между датата на първоначалното усвояване на кредита и датата, на която потребителят трябва да направи първото плащане, не може да бъде определен, се взема най-краткият възможен период;
- ж) Ако датата или сумата на дължимата от потребителя вноска не може да бъде установена въз основа на договора за кредит [...] или на допусканията, посочени в точки г), д) или е), се приема, че плащането е извършено съобразно изискваните от кредитора [...] дати и условия, а ако те не са известни, че:
- i) лихвите се плащат заедно с погасяването на главницата;
- ii) разход, който не представлява лихва и е във вид на еднократна сума, се плаща на датата, на която е сключен договорът за кредит [...];
- iii) разходи, които не представляват лихви и са във вид на няколко плащания, се плащат на равни интервали, започвайки от датата на първото погасяване на главницата, а ако сумата на тези плащания не е известна, се смята, че те са с равни суми;
- iv) окончателното плащане погасява остатъка от главницата, лихвите и другите разходи, ако има такива.
- з) Ако не е договорена горната граница на кредита, се приема, че тя е 1 500 EUR.

- и) Ако за ограничен период или сума се предлагат различни лихвени проценти и разходи, се приема, че лихвеният процент и разходите са най-високите за целия срок на договора за кредит [...].
- й) При договори за потребителски кредит [...], за които е договорен фиксиран лихвен процент за началния период, в края на който се определя нов лихвен процент, който впоследствие периодично се коригира съгласно договорен показател, изчисляването на ГПР се основава на допускането, че в края на срока, за който има фиксиран лихвен процент, лихвеният процент е същият като в момента на изчислението на ГПР, въз основа на стойността на договорения показател към този момент.

ПРИЛОЖЕНИЕ V

ТАБЛИЦА НА СЪОТВЕТСТВИЕТО

Директива 2008/48/ЕО	Настоящата директива
Член 1	Член 1
Член 2, параграф 1	Член 2, параграф 1, първа алинея
—	Член 2, параграф 1, втора алинея
Член 2, параграф 2, букви а), б), в)	Член 2, параграф 2, букви а), б), в)
Член 2, параграф 2, букви г), д), е)	—
Член 2, параграф 2, букви ж), з), и), й), к), л)	Член 2, параграф 2, букви г), д), е), ж), з), и)
Член 2, параграф 2а	Член 2, параграф 3
Член 2, параграф 3	—
Член 2, параграф 4, член 2, параграф 5, член 2, параграф 6	Член 2, параграф 4, член 2, параграф 5, член 2, параграф 6
Член 3, букви а), б), в)	Член 3, точки 1, 2, 3
—	Член 3, точки 4, 5
Член 3, букви г), д), е)	Член 3, точки 13, 20, 21
Член 3, букви ж), з), и), й), к), л), м)	Член 3, точки 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Член 3, буква н)	Член 3, точка 22
—	Член 3, точки 14, 15, 16, 17, 18, 19, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29
—	Член 5

—	Член 6
—	Член 7
Член 4	Член 8
---	Член 9
Член 5, параграф 1, първа алинея	Член 10, параграф 1, първа алинея
—	Член 10, параграф 1, втора алинея
Член 5, параграф 1, втора алинея, букви а), б), в), г), д), е)	Член 10, параграф 3, първа алинея, букви а), б), в), г), д), е)
Член 5, параграф 1, втора алинея, буква ж), първо и трето изречение	Член 10, параграф 3, първа алинея, букви ж) и з)
Член 5, параграф 1, втора алинея, буква ж), второ изречение	Член 10, параграф 3, втора алинея
Член 5, параграф 1, втора алинея, букви з), и), й), к), л), м), н), о), п), р), с), т)	Член 10, параграф 3, първа алинея, букви и), й), к), л), м), н), о), п), р), с), т), ф)
—	Член 10, параграф 3, първа алинея, букви у), х)
Член 5, параграф 1, трета алинея	Член 10, параграф 3, трета алинея
Член 5, параграф 1, четвърта алинея	Член 10, параграф 5, втора алинея
Член 5, параграф 2	Член 10, параграф 6
Член 5, параграф 3	Член 10, параграф 7
Член 5, параграф 4	Член 10, параграф 8
Член 5, параграф 5	Член 10, параграф 9

Член 5, параграф 6	(отчасти член 12)
Член 6	-
-	Член 11
Член 7	Член 10, параграф 10
—	Член 12
—	Член 13
Член 8	Член 18
—	Член 14
—	Член 15
	Член 16
	Член 17
Член 9	Член 19
Член 10, параграф 1	Член 20
Член 10, параграф 2, член 10, параграф 3 и член 10, параграф 4	Член 21
Член 10, параграф 5	-
-	Член 22
Член 11	Член 23
Член 12	Член 24
Член 13	Член 28
Член 14	Член 26
Член 15	Член 27

Член 16	Член 29
Член 17	Член 39
Член 18	Член 25
Член 19	Член 30
—	Член 31
—	Член 32
—	Член 33
—	Член 34
—	Член 35
—	Член 36
Член 20	Член 37
Член 21	Член 38
—	Член 41
Член 22	Член 42, член 43
Член 23	Член 44
Член 24	Член 40
Член 24а	Член 45
Член 26	Член 42, параграф 2
Член 27, параграф 1	Член 48
Член 27, параграф 2	Член 46
Член 28	Член 4

Член 29	Член 47
Член 30	Член 47
Член 31	Член 49
Член 32	Член 50
Приложение I	Приложение IV
Приложение II	Приложение I
Приложение III	Приложение III
-	Приложение II
-	Приложение V
